

KÖZTELEK

KÖZ ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai
nyugodtan kapják.

Hem tagoknak (18 évtől 65 évig):

Égés évre 30 korona, félre 10 korona, negyedévre
5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdonosa.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Felügyelőbizottság elnöke: Pappauer Géza az OMGE. Igazgatója:
Földész-tanácsnok: Szilassy Zoltán az OMGE. Szekesfőnök elnöke:
Tervezőbizottság: Buday Barna az OMGE. Hírdős.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Kősztelek), Üllői-út 23. szám

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Közteleken.

1900. június 6. d. u. 4 ó. Egyesületi
tanács ülés.

1900. június 7. d. u. 4 ó. AZ OMGE.
igazgató-választmányának ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
igazgató-választmányának

1900. évi június hó 7-én (csütörtökön) d. u.
4 órákor a „Köztelek” tartandó ülésére.

Főtárgyak:

1. Mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Két hírelesítő tag kiküldése.
3. Tagsági igyek.
4. Meghalt tagok bejelentése.
5. Új tagok felvétele.
6. Jövő évi költségvetés megállapítása.
7. Mult évi vagyonmérleg bemutatása.
8. Mult évi költség-jövedelem-száma bemutatása.
9. Igazgató javaslata a könyvkiadóvállalat leszámolása iránt.
10. Igazgató javaslata a „Kis Tükör” előlege és a „Köztelek” régi kiadószámlájának törése iránt.
11. Hasonlóképp a könyvkészletek egy számlán való elszámolásra.
12. Igazgató javaslata az egyesület kebelében egy mezőgazdasági ipari szakosztály létesítése tárgyában.
13. Építési bizottság jelentése a Köztelek építése tárgyában.
14. Esetleg beérkező ügyek.

Gróf Desseffy Aurél,
elnök.

Gróf Festetics György szobra.

A gróf Festetics György emlékére emelendő szobor céljaira a magyar gazdaközönség áldozatkészségéből ezidig több, mint 8000 forint folyt be az OMGE. pénztárhoz, ugy, hogy most már a szobor-bizottság a létesítendő emlékmű tervét illetőleg tárgyalásokba bocsátkozhatott. A tárgyalások eredményeként Stróbl szobornövész kéri fel a bizottság az emlékmű tervezetnek elkészítésére, aki az e régből szükséges helyszíni szemlét július hó folyamán már meg is tartja.

Obajtandó lévén, hogy az emelendő szobor a megfogalmodt Festetics gróf dicső emlékéhez méltó legyen, elhatározta a szobor-bizottság, hogy a gyűjtéseket még nem zárja le, hanem a terv végleges megállapításig alkalmat öblaj adni a gazdaközönségnek arra, hogy adakozásával az emlékmű minél szebb, minél impozánsabb arányban való felépítéséhez hozzájáruljon. Felhívjuk tehát azon igen tisztelt gazdatisztakat, akik még a szoborágyra nem adakoztak, hogy adományait az OMGE. pénztárhoz mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Festetics szobor-bizottság.

Kitüntetett kiállítók, kiknek tartozkodási helye ismeretlen.

Az I. szegedi mezőgazdasági országos kiállítás érmeit és okleveleit a szövetségi iroda elküldvén, az alábbi kitüntetettek pontos címét nem lehetett a biralmi jegyzőkönyvek alapján megállapítani. Felkérjük az illetéket pontos címük közlésére, illetve az alább közölt címek kiigazítására:

Ammon Antal, Budapest. Balog Sándor, Békéscsaba. Békés Mihály, Budapest. Békési György, Péter. Buzay Antal, Bukovecz. Doros Lajos és Imre, Kőröcs. Dörner János. Dibusz Alajos. Frits Péter, Budapest. Galil János, Buda. Galil Lajos, Budapest. Idányi Aladár, Budapest. Jancsevich Károly, Szederház. Kiss Ferenc, Budapest. Langhoffer Samu, Horka.

Limbacher Károly, Kerec. Móra István. Nádassy Róland. Nadasz T. Görög. Nyédy Gyula. Örs és Bauer, Bécs. Ifj. Saslay Antal, Bereg (Abaujm). Tomajorszky Ede, Harsány. Veichinger János.

Az alább felsoroltak részére ugyan elküldött az érmeit és okleveleket, de azok részben hibás, részben elégtelen címzés folytán visszaküldöttek:

Aubermann Péter, Temesvár. Aszpar Károly br., Szegvár. Bajzást Ignác, Székelyhíd. Baróth Gyula, Csongrád. Bócs György, Bánffy-Hunyad. Elefánt Jakab T. Sz. Miklós. Dr. Eiler Vilmos, Temesvár. Fülöp Gyula, Kassa. Hegedűs József, Torda. Herbert Lipót, Rábó, (Gömör). Hegedűs Henrik, Nagy-Gy. Hoffmann Lajos, Szabolcs. Hoffmann Vilmos, Szabolcs. Huber József, Budapest. Néményháza. Ifj. Klen Zsigmond, Sajó-Sat-Péter. Lengyel Antal, Debrecen. Gróf Nádassy Ferenc, K.-Viyék. Rogányi Béla, Duna-Pataj. Rócs György, Bács-Kula. Réthy János, Nagy-Kőrös. Sámegri Sámuel, Ape-Szántó. Sétány Gusztáv, Szepes up. Debreccen. Ujhelyi Lejos, Sándor up. Vasmák. Tomassil János, Baja. Dr. Tóthváry N. Kötöny (Pestm.). Vojtkócsi Pál, Komárom. Walló János, Ó-Tura (Nyitra). Zeiler Géza, Kaposvár (Somogy). Gróf Zichy Miklós Bodókö-Várak.

Végül felkérjük az egyes csoportok elnökeit és eszportbíróit, hogy ha a fenti kiállítás közli némelyiknek pontos címéről tudomással bírnának, azt a szövetségi irodával közölni sziveskedjenek.

Iparpártolás.

Egy következményben elve meg nem ítéhető üdvös mozgalom indult meg hazánkban, az iparpártolás jelszava alatt. Ez a mozgalom nem új keletű, a kiegyezés óta jóformán minden évtizedben s különösen a kiegyezési tárgyalásokkal kapcsolatosan fel-feljutt.

Eddig a magyar ipar pártolásának a jelszava egy ártatlan reklám volt, kitűnő eszköze a népszerűség megszerzésének, hangzatos, de hatástalan, mert a magyar ipar támogatására komolyabban senki sem gondolt.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V. ker., ALKOTMÁNY-UTCA 31. SZ.

Az **Adriance**, Platt & Co. amerikai gyár

világhírhírű

Adriance fűkaszáló

Adriance marokrakó és

Adriance kerekfűszaró gépeinek

kizárólagos magyarországi képviselőite.

la. aussigi Rézgálic

A **V. Vormorel** világhírhírű gyár

„Eclair” peronoszár fesszandéinek

„La Torpille” kánpórozó- és

„Excelsior” szénkénező gépeinek

la. sublimit Kénpör

Dr. Aschenbrandt-féle bordói és rézkénpör

és mindenmely szőlővédekezési anyagok és szerek bevásárlási forrása.

Mindezen mozgalmakat az ismeretes magyarfelbuzdulás rövid tartama jellegezte. A jelen mozgalom azonban, ha sejtelmünk nem csal, komolyabb háttérrel s így tartalommal is bír.

A mozgalom kezdeményezője, szótja, irányítója nem kisebb egyéniség, mint maga a kereskedelemügyi miniszter. A kereskedelemügyi minisztert e mozgalom megindításán bizonyosan nem azon olcsón megszerezhető, de ép oly gyorsan hervadó babérok után való vágy vezérelte, mint az előző iparpártolási mozgalmak kezdeményezőit, hanem bizonynyal az a szomorú tapasztalat, hogy a magyar ipar versenyé terét hódította, de régi nagyságából is vesztit.

A magyar ipar ép oly válságallal küzd ma, mint küzdött a magyar mezőgazdaság a gabonárdepresszió idejében. A nemzetközi verseny, de különösen az osztrák ipar verseny, elősegítte a magyar kereskedelem részéről, egymásután pusztította ki a magyar gyártelepeket, a magyar kézműipart. S nem tartjuk feleslegesnek ezen mozgalom keletkezésénél rámutatni a gazdakongresszusok ismétlődő állásfoglalására, amelyek a magyar iparosozástí pusztulásának a hátrányaira rámutattak, amelyek a magyar iparpártolás szükségességét hangsúlyozták.

A kereskedelemügyi miniszter nemcsak műl hangulat kelteszt ezelőza, de erélyes kézzel s öntudatos politikailk óhajt a cselekvés terére lépni.

A magyar iparnak legveszedelmesebb versenytársa az osztrák ipar s ezen versenyt csak fokozza azon körülmény, hogy a magyar kereskedelem teljesen az osztrák ipar érdekeit szolgálja s a magyar kereskedelem tulajdonképpen nem is egyéb, mint az osztrák czikkek egyszerű

közvetítője. És ennél az allításnál felmerül az a kérdés, hogy tulajdonképpen mi is volna a magyar kereskedelemnek a hivatása egyéb, mint az osztrák iparczikkek közvetítése.

A mezőgazdasági termények értékesítési mizériájának tárgyalásánál sokszor voltunk kénytelenek rámutatni a magyar kereskedelem tehetetlenségére, rövidlátóságára, szűkkeblűségére, magasabb koncepczió hiányára, a mely hibák, a mely defektusok mellett a magyar kereskedelem nem válhatott is nem válhat a magyar nemzeti termelés fejlesztésének szükségese és hasznos közközéve. A szükségese ismeretek hiányán alapuló szűk látókör következménye az, hogy a magyar kereskedelem megelégszik a pillanatnyi konjunkturák kizsákmányolásával, így természetű, a magyar termelés érdekében következetesen számoló üzletvitel berendezése helyett.

Az iparpártolási mozgalom a magyar kereskedelem szervezettségét, egyoldalúságát s általában a fentebb a mezőgazdasági termények értékesítésénél tapasztalható defektusait egy más világításban is egy más téren leplezi le. Ebből megtudhatjuk, hogy a magyar kereskedelem nemcsak a magyar mezőgazdasági termelés igényeit nem elégíti ki, de a magyar ipar termelését sem. A magyar ipar termelés nem egy hü és szolgálatkészség fegyvertársat, de egy veszedelmes ellenfelet talál a magyar kereskedelemben, amely ugyancsak pillanatnyi előnyökért az osztrák ipar olcsó termékeivel öbzönlí a magyar fogyasztást.

De a magyar kereskedelemnek a magyar ipar termékeiöl való idegenkedésén kívül a magyar ipar fejlődésének nagy akadályá, hogy az osztrák ipari

telepek, az osztrák áruházak képviselői, kiküldötjei, utazók közvetlen keresethék le a magyar fogyasztót, közvetlen láthatják le a magyar fogyasztást a nélkül, hogy ezen üzletekből származó jövedelmek után adóznának. Már magábanveve ez az egy körülmény is jelentékenyen fokozza az osztrák iparczikkek versenyességét a magyar iparczikkekkel szemben.

A kereskedelemügyi miniszter finom tapintattal találta meg a lehető módját annak, hogy az osztrák ipar ezen irrealis versenyé a közösség fenntartása mellett megakadályozzassék. A kereskedelmi megbizottak (utazók) intézményének szabályozásáról kidolgozott törvényjavaslat igen ügyesen oldja meg a kérdést, amennyiben a kereskedelemügyi minisztert felhatalmazza, hogy egyes cözkeknek belátása szerint engedélyezze a jövőben a kereskedelmi utazók alkalmazhatását oly czezből, hogy ezen utazók a fogyasztóval közvetlenül is érintkezessenek. Ki volna tehát a jövőben zárva az, hogy a kereskedelemügyi miniszter külön engedély nélkül bármely külföldi cözg, de bármely belföldi cözg is áruival házaltallasson s közvetlenül a fogyasztóval érintkezessék.

Az intézkedés czejája világos. — A kereskedelemügyi miniszternek módjában lesz ilyképe a magyar ipar termelésnek azt az előnyt nyújtani, hogy az a fogyasztóval közvetlen összeköttetésbe lépessen, míg az osztrák ipar — nem élhetvén ezen kedvezményen — csakis a vidéki kereskedelem útján közelítheti meg a fogyasztót, ami viszont a vidéki városok kereskedelmének a fejlődését s így e városok fellendülését fogja előidézni.

T Á R C Z A.

Burjánk kinevezik.

— Irta: Bárony István. —

Amikor a magyar-óvári gazdasági akadémiát elvégezte, úgy érezte, hogy so most már megönni s kibontakozni a szárnya; röppelhet bátran, övé a világ. Kisujjában van a tudása annak, hogyan lehet jóbecma hajítani az anyaföld erejét; termőképességét hogy lehet kiaknázni.

Gyönyörű tudomány! Felékes foglalkozás! Nem lehet leve ártani senkinek sem; de használni az egész világnak, azt igen. Boldogok, akiket erre a pályára vet a sorsuk! Ó, az a mennyországi érzés odakint mindég, telennyőron! . . . Már mint az, hogy szabad ember az ember; mozgathat, járhat-kelhet; halgathatja a pacsrta által kikélektor; szivrevessé nezheti, hogy rig nig jelen az óró kalász. Aztán mily isteni gyönyörön van abban, amikor aratás idején megkapja fáradsága jutalmát a gazda! . . .

Igaz, sokszor aféle lutri a gazdálkodás; van vele baj, bizonytalanság; jár vele sok csalódás; akárhányszor véssz bárka keserves hosszú fáradás egy nyelven vihar által a sok ózó baj, a kevés ózó is baj; a jérvetés kész veszedelmek; a nagy szárazság kész nyomorúság; jelentkezik a rozsda, az izom, a drót-féreg, a sertésvész, a láb-és kórómájás, a lépfeje, a nyálkás löbetelegés (aminek a nevért

sem illik néhol), a métey, az után néhol az árviz, néhol egy-egy tisztán a székürskertben, amikor tele van már asztagnal s épen kezdenék a cseplést.

De ha semmi baj sincs ilyenféle, mennyi szorongatás okoz a munkáskérdés; a czeuzeliták (akik az igaz, hogy régenge még nem voltak) az aratók, akik az utolsó garaboncs sztrájkolnak, pedig a buza nem vár; a idejében nem elég, nagy baj. S otthon a majorságban a jószág ellátása. Az igazi jó gazda bizony felkél hajnalban s maga ügyel rá: rendszeren folyik-e az etetés. Ha nincs ott minden a zeme, ellopják az abrakot, kilopják a szemelvetégt; a palinkás zsidókba vándorol a nyulató só; s még a legjob eseten is folyvást ügyelni kell rá, hogy ha már nem koplal s nem lát hiányt abrakban, takarmányban az állat: meglegyen a gondozása egyébképpen is; az almazással, az istálló kellő szellőztetésével, a rendszer tisztogatással, a lovak kocsisával stb. És mindennek a maga módjára a meggyőződés, melet a garaboncsban is igaz az, hogy a rend a lelke az egésznek, ennekül nincs áldás.

Tehát gond, teher, tüprenség, só gyákran szorongás és aggodalom bőségesen akad. Talán több, mint akármiféle más pályán. És mégis, mégis! Aki egyszer már ebben van benne, cselelné-e azszal, aki folyvást a dohos szén levegőt szítja s poros akát közt várják s akinek csak ritka kivételése alkalma van néha, hogy a Isten szabad ege alatt töltönn egy pár órárt?

Az igazi vérbéli gazdaembert még a gon-

dolatára is kileli a hideg, hogy csak ünneppap mehessen levegőzni, ekkor is csak ha jó dó van. Már pedig Burján igazi, rajongó gazda volt, aki rendületlenül szerelemmel csüggött az ő foglalkozásán.

Ezzel az idealizmussal, ezzel a lázas vágyával annak, hogy minden erejét a tehetségét beletegye a munkájába, állott be gazdasági iroknak egy nagy uradalomba, miután az óvári bölcsességét mindet magába szivta.

Mikor is volt az? Mindegy no, régen volt. Bizony régen. Tizenötödik esztendőnk.

Tizenöt é . . . Az emberi életkorunk körülbelül egynegyed része. Sokan túlélik a hatvan évet; házi szászrés ember is van. De a hatvanéves ember még mukáni se merjön, ha meghal, — annyit él. Hányan nem élenek addig?

Burján huszonkétes volt, amikor kezdte iroknak kinevezést s most benne van a harminchetedikében.

Tessék csak ezt egy kicsit meggondolni. Hol van a harminchetős ember is van. De a fiatalúság, a reményesség? Igaz, ebben a korban még csupa java életről lehet az ember; csupa szivóság, ruganyosság. De vajon az olyan is, aki nem a maga folytonos emelkedéstől látja, éri, hanem abban savanyodik meg évről-évre, hogy ime, ugyannaz vagyok ma, mint tavaly. Hancsárvev, jövedelme s ami trével, — tizenöt évvel ezöltől voltam!

Nincs annál könnyebb, mint háromnégy, akár öt esztendőig gazdasági iroknak lenni; fiatalok, jó kedvel felkelti hajjalban, esetleg löta pattanni, vigan végezni a sok

S aminthogy az új iparpártolási mozgalomnak ekép komoly tartalma igerkezni lenni, már többé nem is oly ártatlan szinezeti, mint elődje. — A törvényjavaslat intézkedései erősen sújtják azokat az ipari áruházakat, amelyek oly nagy számban találhatók Budapesten s amelyeknek köszönhető elsősorban, hogy az osztrák ipari termelés oltós termékeivel előzölni az egész magyar fogyasztás s ezeken az áruházaknak az érdekeit, a tulajdonosi érdekesen tiltakoznak s a törvényjavaslat intézkedései ellen, amelynek ele elsősorban természetesen ellenük irányul.

Ismeretes Németország akciója, a mely nem is idegen áruházak, de a német nagypári áruházak ellen irányul s azok versenyképességét a kisiparral szemben olykép akarja csökkenteni, hogy az áruházakra külön adót czélok kivetni. Annál sürgetőbb nálunk az intézkedés szükségé az áruházakkal szemben, ahol nem is magyar, de idegen nagypári termelés pusztítja a kisiparunkat és vidéki kereskedelmünket.

Érdekes látnunk az ezen kérdés körül felmerült ellentét a kereskedők körében. A vidéki kereskedelmi kamarák egytől-egyig mind örömmel üdvözlik a kereskedelmiügyi miniszter kezdeményezését, míg a budapesti kereskedők hátróztan állást foglalnak ezzel szemben. Úgyanoly összeütközésbe került a vidék kereskedelme a főváros kereskedelmével, mint az agrárizmus a merkantilizmusal. A mint a mezőgazdasági termények értékesítésénél kívánatosnak jeleztük a vidéki empiriumok keletkezésének az elősegítését, úgy a kereskedelmi és ipar-

kamarák is ugyanezt hangsúlyozzák ipari és kereskedelmi szempontokból.

De a vidéki városok legutóbbi Győrben megtartott kongresszusa ugyanczekek az irányezsméket valjja, ugyancsak a vidék kereskedelmének, iparának a fejlesztését hangsúlyozza. — Egyzöval: az irányadó gazdasági érdekörök örökrevesi egy örvedentes harmóniat mutatnak. — Ezek a törökrevesi legtalálóbban egyzöval jellegezhetők s ez a decentralizáció. A magyar iparpártolási mozgalomnak, amennyiben eredményé lesz, hasznát első sorban a vidéki városok fogják látni, amelyek fejlesztése érdekében oly sokszor emelték föl szavukat; mert a magyar ipar s a magyar kereskedelem fejlesztésére és istapolására irányuló ezen törökrevesi találkozásnak a magyar gazdasáladalom rokonszenvével s annak a körében a legmelegebb fogadtatásra és támogatásra fognak találni.

Nemcsak hazafias kötelezések, de anyagi érdektünk sugalja azt, hogy a magyar ipar pártolása érdekében megindult mozgalmat örömmel üdvözöljük, ahogz csatlakozunk, annak sikerét elősegítzük. — Jól tudjuk azt, hogy nem mindig a legolcsóbb beszerzési forrás egyttal a legelőnyösebb is, de ha a magyar ipar pártolásáról van szó, akkor ezen féltel kétszeresen igaz.

A magyar mezőgazdasági termelésnek legkövetlenebb s legtermészetesebb fogyaszója a magyar ipar kell hogy legyen s ennek a fejlesztése érdekében megáldozatokról sem riadunk vissza, a minthogy áldozatot fog hozni a magyar mezőgazdaság akkor, hoghya az osztrák olcsóbb ipari termelés mesterséges támo-

gátás útján a magyar ipar a fogyasztásból kiszorítja. A mennyivel drágábban fizetjük meg ipari szükségleteinket, annyival fog a haza határain belül gyarapodni az ipari fogyaszás.

A magyar gazdasáladalom áldozatkészsége azonban csakis akkor lesz hasznát hajtó, ha az ipari és mezőgazdasági termelés között álló kereskedelem szintén nemzeti alapokra helyezkedik s a hazai termelés érdekeinek szolgálatát mindenek földe helyezi. — mert csak a nemzeti alap az, amelyen a gazdasági érdek fejlesztése, összhangja elképzelhető, csakis a nemzeti alapra helyezkedve képzelhető a magyar mezőgazdaság, ipar és kereskedelemnek a magyar haza javát czélzó és azt szem előtt tartó összhangzatos működése.

R. Gy.

NÖVÉNYTERMELEÉS.

Rovatvezető: Korpely Kálmán.

Termelési kísérlet a nemesített alsuthi és székely tengerial.

☞ Három éven át foglalkoztam ezen két tengeriali összehasonlító termelésével azon czélból, hogy megtudjam, melyik földe meg viszonyainkban legjobban, úgy szem, mint keményítőtartalomra nézve Mindkét fajból egyegy magyar holdat ültettem be, az egyenlő m.:oségü következően munkált talajba: az előző éven szánt ternet tábla könnyü fekete várogtalajú földjét meg az ősz elején jó értelet istállótrágyával megtrágyázva azonnal 8 hévetük nyáre alászattam; lona tavasszal a földet, a mint felszaktát azonnal erősen megfogólataltam, mivel az őz folyamán eszökölt szántás alkalmával a talaj nagyon száraz volt és emellegoa igen egytelten és gödrös föllelettel bírt. A tavaszii vetések be-

mindenféle dolgot; beletanulni a gazdasági élet minden esinjába-binjába: örvedeni annak, hogy a princípális megdöcsér bennünk valami ügyességétként; ambícióval telni el az iránt, hogy kitűnő gazdának képezütek ki magunkat a gyakorlatban és érezütek is magunkban, hogy immár azok vagyunk.

De aztán elkövetkeztek évek során az az állapot, amikor tudta nem is, amikor százszor, ezerszer vezütköztem ugyanazt és már lehetetlen, hogy a kisujjunktban ne legyen minden. Amikor csak egy gondolat írgat meg kellemesen: hogy végre elérjük az önállóságot, már amennyire a más ember fizetelt gázdöztiszte elérheti. De ez is sok, mert módot adt, hogy megépítüsk azt a kis meleg családii fészerét, amire mindenki vévgya vágyik, ami valószáleg főczélfája ennek az egyébtől eszöszkor üres és nyomorúsággal terhes életnek.

Burján meg rosszabbul járt, mint a többi, aki vele egy hajdán érez. Mert már irnokdsága márdönt esztendjeiben behelobboldult a jegyzököel leányába; egy egyszerű, jóvalóul kis falusi ártatlanságba, akinek az éle arczosokáján s valamiesike tühört müvelésöngön kívül nem volt egyebe.

Ez a becsületés, hüségés érzése aztán le is lehelyözta, megfönlönta a szegény irnokot; Csámbarozókat tett az utjába, amelyeket elgördíteni nem bírt.

Ha a tisztartó ur valamelyik kisasszony-leányában tudott volna maga iránt érdeklödést keltetni! . . . Hajh, kitűndja, milyen gyönyörűen, gyorsan érte volna el czélfját, Persze, ugyanítt az időböz tisztéket senki ledövért sem lehet, hogy helyet esználjanak az íbb-

népzedékek. De egy kis jóakarattal lehet új ismádszög rendszeresíteni a város szükségének. Nagy uradalmakban, ahol a belterjes gazdálkodás fokozása még messzeemenő eredményekkel járhat, kinalkozhat erre igen becsületes mód, aránylag elég könnyen. Csak lenni kell valakinek, aki akarja és tudja is megcsinálni.

De ugyan ki tördött volna Burjánál, akiről mindenki tudta, hogy a jegyzököelának udvarol, azt veszi el majd egyszer?!

Bizony csak — „majd egyszer!”
Azáltal lesz meg sok javerés és sok szörárság és rengeteg sok népszámítáras, amire az olyan hovatózóbb szöraközösségre hajló öreg irnok, majd mirdig ráízet.

Pedig ez a Burján a legmegbizhatóbb, legeszményib ember volt a világon, aki a döngött érteite s szeretite. Csakhogy mikor körmöfontot mondva kétszer is preterelátek, akkor elkézdett megaványnodni, eszeresedni és csak annál inkább rosszabbodott a kacsere, mert a jegyzököel örökös volt a kikapottant passz, hogy ha Erzsikeknek ez a viszonya nem lett volna, már régen férjhez mehetett volna, hisz ketten vagy hármán kérték a környékről.

Erzsike akkor volt tizenhatodik esztendjeiben, amikor Burján elérte a huszonkötöt. Azóta van köztük, am van. S azozia bünyégy évről több lett el. Tizenhat meg tizenögy az anyni, hogy azt egy szegény leányzó a maga életkorának már be sem valjja.

Mit szenvedtek ebben a hosszas, kegyetlen várakozásban, azt le sem lehet írni. Eleinte ketten buslakottak (csak a viszonyok hetedik-nyolczdik évében kezdtek el), aztán

restelték egymás előtt és inkább magóknak tartották, ami fáj nekik. De az Erzsike szeme sokszor volt vörös a — náthástól. Burján pedig mindjobban lecsüggenete a fejét, úgy ment ide-oda, hogy szinte féltel lehetett a komorságtól.

Hova lett a fiatalág, hova az ambíció, a vidámság, a remény?!

— Amikor mindez jóformán elfogyott, akkor beültött végre a szerencse. Meghalt egy öreg ispán és minthogy a tisztító urak már régen nem volt férjhezadandó leánykájja (valamennyi konty alá került eddig), végre kineveztek Burjánt ispánnak.

Láttam, amikor megkapta a kinevezést. Nem is akarta hinni. De azért nem örült. Nagy legálább egy csöppet sem mutatta. Mintha azt gondolta volna magában: „Igen? — no jó; — így is jól van; különben pedig mindig már, az!”

Elment aztán a nyavasszonyához, megvinni neki az újságot.
A szegény ráncosképü idős leány, az egykori nemeséges rózsabimbó, elkézdett pityeregni. Nem a nagy boldogságtól; — hanem azért, hát ime, hogy itt kell most nekik hazgni öreg szüleit, akik ő nekikde már el sem lehetnek nevelve.

Es azon gondolkodott, hogy érdemes-e? Nem jobb volna-e az egészét abban hagyni; ithubon maradni szöpen.

Láttam a Burján arcán, hogy az ügyeml mondott volna a leány, nagyon hállat lett volna érte.

Hissen már ugysis mindegy.

fejlesztével, április hó utolsó hetében a földet egyes Sack-ékekkel 4 hüvelyk mélyre felszántattam, az ékek után nyomban megrojtattam, fogasok után pedig a földet a következő ápriliarártam meg, hogy a gépvetés egyenletesebben legyen eszközölhető.

A vetés sorvetőgéppel lett végrehajva 30 hüvelyk sávolságra; a tengeri a jó időben gyorsan és minden kifogás nélkül kelt, csak-hogy míg a nemesített alsutói tengeri hajtsái haragos zöld színt mutatnak, addig a székei tengeri tőve egy-egy helyen a föld felől sárga színűek voltak. Ezen különös sárgás szín a székei tengerinél egész az első kapálás megmaradt. A harmadik levél megjelenésekor a tengerivel beültetett területet a sorokra keresztirányban nehéz vasfogással erősen megfogásoltattam és ezen fogásolt után 8 napra kézi kapálással megkapáltattam és megrikáltattam, úgy, hogy a tengeritövek sorbani távolsága 13 hüvelyk lett ki. A kapálás befejezése harmadnap szép csendes esőt kaptunk, mikor is a székei tengeri sárgás színe legnagyobb részét elült.

Azon csezőből, hogy kísérleteimmel bebiztosíthassak, azon tengerire igen nagy figyelmet fordítottam. Május harmadik hetében reggeli egy óráig délután 4 óráig a tengeri sárga színűek a leghegyre csipkedte mára, anélkül azonban, hogy bajt okozt volna. A töltésgézt egy lófogatú töltőkével vezettem és utána fajtattattam egy módon, hogy a két parcellán mindenik fajta tengerinek csak felel fajtattattam le, másik felén pedig minden korban két szálát hagytam meg azon oknál fogva, hogy meggyőződés szerzem magamnak a földi vajjon hasznos-e a tengerinek ily módon való művelése. A csóhányás idejében a székei tengeri a nemesített alsutói tengerit 11 nappal megelőzte, de a székei tengerinek azon parcelláján, ahol 2-2 tővet hagytam meg egy bokorban, csó nem mutatkozott, ellenben az anyaszálakon 3, sőt 5 csó is volt látható, de mind igen aprók és gyenge. A másik parcellán, ahol csak egy tővet hagytam meg, erősebb erők képződtek. A nemesített alsutói tengerinek azon parcelláján, ahol az anyató mellett még egy szál lett hagyva, úgy $\frac{3}{4}$ -részen a fajtahajtsákon is volt egy-egy csó, az anyaszálakon pedig 2-3 csó volt látható, mind eléggé kifejődött; a másik parcellán, melyen 1-1 fészeken csak egy tővet hagytam meg, igen szép erők csóvok voltak láthatók, de itt már sok olyan szálát lehetett találni, amelyeken 4 kifogástalan csó fejlődött.

Ami a szem fejlődését illeti, ez a kettős tővel székei tengerinél a lehető legrosszabb volt, igen sok csó meődön maradt, az anyatóvok mellett a fajtahajtsákokon mutatkozott csóvoknak legnagyobb része teljesen elszáradt; az egytőves parcellán is igen sok volt a meődő tövek száma. A nemesített alsutói tengeri azon részén, ahol két szál hagyottam meg egy bokorban, a melékhajtsákokon mutatkozott csóvoknak fele meődön maradt, a másik felén közepes nagysága, ritkás szemű csóvokat hozott egy, hogy egy-egy csóvön a szemek fele is hiányzott, de a meődő levél szemek tökéletesen ki voltak fejlődve, szép egészségesek és a kellő arányságra színt mutattak. Azon a parcellán pedig, amelyen csak egy-egy szál hagyottam meg, ott a csóvok olyannyira ki voltak fejlődve, hogy alig lehetett olyant találni, amelynek helye nem lett volna szemmel beőve; a szem kivétel tekinteli szép, egészséges, teljesen kifejődött volt. A székei tengeri csóvoin ellenben igen sok oly szemet lehetett találni, amelynek felső része be volt horpadvá éf olyformán, mint ez a lófogu tengerin látható; a vőtomnáj tapaszalt szép élénk színiú is hiányzott, a mag színe halványaságra, fehér apró ptyites alakú foltokkal tarkává. Az 1. és 2. kísérletet 1900. június 20-ára teljesen beőrdet; a tengeriszár finom, vékony szádu, szűz, széles levélzeti,

selymes fogással. A székei tengeri szári szint vékony, de kevesebb, éreősebb, durvább bordájú levélzetű bir.

A kísérletet a tengeri tengeri augusztus hó első hetében már tökéletesen meg volt ére, úgy, hogy szedése augusztus hó 10-án lett végrehajva. A szárat külön rakattam, azért, hogy összehasonlító takarmányozási kísérleteket tethessék.

Öktóber hóban a kétféle fajtengerit kézzel lemozsolattam; az alsutói nemesített tengeri a meőzohoz egy méter távolságra 9 mm. 28 kg., a székei tengeri pedig 5 mm. 73 kg. volt. A nemesített alsutói tengeri 97 kg., a székei tengeri pedig 127 kg. másodrendű tengerit adott, így tehát a nemesített alsutói tengeri elsőrendű termése 831 kg.-ot, a székei tengeri pedig csak 346 kg.-ot tett ki. A székei tengeri nem való a mai forró éghajlatunk alá, mint magam is a múlt időben bevájtam, mikor a legnyugosabb források bekövetkeztek, vagyis július hóban; innen ered a sok hibás meődő csó és a meődő szemek a fejletlensége. De azért annak, hogy a székei tengerivel ily rossz eredményeket értem el az első évben, a kísérletezésem nem hagyhat fel, hanem következésképpen folytattam a másod évben még rosszabbá tőűt ki, mint az első, mivel a hosszúságú szárazság behálálva a székei tengerit teljesen elszáradt ugyannyira, hogy még a vőtomagot sem kaptam meg; a nemesített alsutói tengeri ugyanakkor adott 1200 —őn közpiműzőből szemből 493 kg.-ot, melyből 171 kg. másodrendűnek lett minősítve, tehát mégis csak 422 kg.-ot adott.

A kísérlet harmadik évében luczerna-földben tettem próbát a két tengerifajjal; ebben az évben is szárazság uralkodott vidékünkön, de nem oly mértékben, mint az előző évben. A nemesített alsutói tengeri adott egy 1200 —őles földön 798 kg. tisztá meőg, a székei pedig 329 kg.-ot, tehát 469 kg.-mal kevesebb, mint a nemesített alsutói tengeri. Hozzá meg nem is lehetett elsőrendűnek minősíteni, mivel a szemek horpadtak voltak.

A székei tengeri csak hűvösebb éghajlattal bíró vidéken ad jó eredményeket, ahol elegendő a csapadék és ahol a mag kifejődésekor nincsen oly forróaságunk kivétel, mint itél mindinkább.

Hogy a nemesített alsutói tengeri egyike a legjobb és legelőtörőbb félésegeknek, az kétséget sem szenved.

Ami elment két tengeriféleség után buzát vettem kísérletre; kikéleskor mindkét parcella egyforma volt, buzá egyformán fejlődött és idejében elbőrosodott. November hónapban azonban a székei tengeri után vetett buzá szára foltok mutatkoztak; a foltok helyén a buzá gyökere el volt rőga. Megvizsgálva a földet, bent a földben egy centiméter hosszú, igen vékony halmuszint kizakoztat találtam; a másik parcellán, ahol a nemesített alsutói tengeri volt vetve, egyetleneleg sem volt sem voltam képes felfedezni, pedig egyiket a másik szára egy ekkorázása különítette el. Hogy ezen fergék, hogy és miként kerültek ide, arról fogalmam sincs, mert mindkét parcella teljesen egyforma művelésben részesült. Tavaszszal ezen foltokat, amint csak a földre lépni lehetett, azonnal bevettem tavaszi buzával, hogy a föld ezen része űresen ne maradjon; a fergék tavaszkor nem voltak láthatók és a buzák szőlen fejlődtek. De azért ennek az évben napot elvetett buzá azon a parcellán, amelyen a székei tengeri volt, 5 nappal későbbben hánya ki kalászázt, kalászhányás után ezen a parcellán a buzá egész végéig mindig halványaságra színiú volt, szóval egészségtelensé színt mutatott. Az aratás meőrtőntőlén kiűnt, hogy a székei tengeri után vetett buzá 19 kereszt szálát adott, a nemesített alsutói tengeri után vetett búzá pedig 21 kereszt szálát adott, szemben az előbbi 743 kg.-ot, az alsutói nemesített tengeri után vetett buzá pedig 873

kg.-ot adott és pedig szép acélos buzát, míg a székei tengeri után vetett buzá magja halványasabb színiú mutatott. A tengeriszáru vonatkozásban annyit észleltem, hogy az alsutói nemesített tengeriszárból kevesebb izéket hagytak a marhák, mint a székei tengeri szárból.

Dióssy Imre.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Béla.

A bonyhádi szarvasmarha.

Hazai szarvasmarhatenyésztésünkben mindinkább tért hódítanak a nyugati származású szarvasmarhák, a magyar fajta rovására. Ezen körülnyel helyes, vagy nem helyes voltának elbírálása jelen esetben nem képezvén czélmot, csupán a kisgazda szempontjából óhajtok e tárgyban röviden foglalkozni.

Az idegen fajta behozatala által tenyésztők két czélt óhajtnak elérni, t. i. oly egyedek bírtokba jutni, melyek jól telelnek, másrészt mint hízó marhák is számot tesznek. Szó sincs róla, hogy sok nyugati fajta megfelelően telelnek és sok esetben hámulatos eredményeket érhetnek el velők. Általában ismeretes azonban azon hátrányos oldalki is, hogy sokkal kevésbé ellenlők, mint hazai szarvasmarhák, másrészt jelzett tulajdonságait csakis azon esetben képesek érvényre juttatni, ha eredeti tenyészerületüknek megfelelő körülmények közé jutnak, ahhoz hasonló takarmányozás és ápolásban részesülnek. Hazai viszonyaink azonban nagyrészt eltérnek azon helyek viszonyaitól, honnan ezen marhák importáltak.

Az alpesi fajtak hegyi, — zamatos fűvel legelőre igényelnek jeles tulajdonságait fentartására, illetőleg fejlesztésére; a hollandi és angol fajtak tengeri klímához és vajja legelőkhöz lévén szaga, kétéseges, vagy buja a mi aszalyos Alföldünkön, vagy zord és szélesőseges időjárás Felvidékünkön képesek lesznek-e, a rejtők fordított nagy költségek folytán, méltán elvárható reményeknek megfelelően.

Nem egy szomorú példa igazolja, hogy némely kitiönök hirdertet telejő vagy hízó fajta korántsem eléggé ki a tenyésztőt, ki a nagy reklámok következésében mohón kapott minden alaposabb számítás nélkül egyik vagy másik fajtnak tenyésztéséhez, hogy aztán alaposan csalódjon. A ily módon beőrd veszteségre legkevesebb önmagát okolta, hanem ühnyire a kereskedőt, vagy a külföldi tenyésztőt.

Pedig hát sok esetben kitiön egyedek importáltak, de az új otthon elölő viszonyai a jó tulajdonságok megváltoztatás eredményezték. Már a talaj és klimatikus viszonyok közti különbség is elegendő a legjelösebb fajtak degenerálására, melyhez nem csekély mértékben járul még a takarmány minősége közötti lényeges különbség is.

A nyugati szarvasmarhák behozatala tehát, eltekintve egy-két, már több kétséget megáladóttot válfaított, inkább csak kísérletezésnek tekinthető, mit a nagybirtokos megengedhet magának, de nem a kisbirtokos, kinek egy-két tehene ugyazólván egész üzleti tökélet képviselő és az azóktól nyert tej és egyéb termék gazdaságának és családjának fentartásához ovenlő szükséges.

Ha az említettekhez még hozzáverszők azt is, hogy a jelzett fajtak mindennem megbeőtedésének ebből kifolyólag értekesökéneknek, illetőleg teljes megsemmisülésének sokkal nagyobb mértékben vannak alávetve hazai fajtainknak, nyilvánvaló, hogy csak jó megfontolással és nagy körültekintéssel, előleg mérlegelve, szabad a kisgazdáknak ajánlani a nyugati szarvasmarhatenyésztést.

Hazai fajaink tenyésztésének elhanyagoltsága nagyrészt sokaknak azon téves nézetéből ered, hogy nem bírnak oly fajtakulák, melyek a kiültözött célnak megfelelőek. Ez pedig nem áll. Nem is az ősi szánt, nem, mert nemcsak a két kiváló fajta bírnak, hanem többel is.

Általános el fogadott tény, hogy hazai fehérszürü marhának, mint így álltatt, egyetlen más fajta sem versenyezhet, hazai viszonyaink között.

Igen, de a mai fokozódó igényeknek megfelelően a fajtáit nemcsak erőteljesnek várunk, hanem tej- és hústermelőképességét is. Igaz, hogy e két utóbbi követelménynek a jelzett hazai fajta nem felel meg a kívánt mértékben. Teje sokkal értékebb ugyan, mint bármely más fajtáé, de mivel a tejnek nem csupán minőségét fizetik, hanem főleg a mennyiségét, a magyar-erdélyi szarvasmarha tenyész nem szokásainak e tekintetben a kívánt eredményt. Ezért korántsem akarom azt mondani, hogy eredeti fajtáink tejlőképessége megfelelő eljárás után nem volna fokozható, sőt ma már észlelhető vidékenként javulás e tekintetben is, különösen Erdélyben, hol a közepes tejlőképességek s erőteljes mértékű és ugyanazon állásban fellátalló fajta s a legjobb ökrök éppen csak elhatárolt, amely vidéken a legjobb tejlők tehének vannak. S ha tekintetbe vesszük, hogy a tudógumókórral szemben éppen a magyar marha mutat legnagyobb ellenálló képességet, méltán arra kell törekednünk, hogy tejlőképessége szintén a kívánt színvonalra emelkedjék. Ez annál is fontosabb, mert ha a kormány tenyész akcióit mind a tuberkulózis kiküszöbölésére, akkor a magyar fajta, mint legkevésbé diszponál csoportja a szarvasmarhának, ismét azon helyet fogja elfoglalni, mely kiváló tulajdonságai folytán méltán meg is illel a fertőzésmentes tejlőkészítések létesítése szempontjából a tenyésztő ezen szarvasmarhához fog legveszelebbes nyúlni.

A tejlőképesség fokozása azonban a nagy tenyésztő feladatát képezi első sorban, ki áldozatként is hozhat e fontos cél elérése érdekében s a megfelelő tenyészállatok kiválasztása is inkább módjában van, mint a kistenyésztőknek. A tenyésztők e utóbbi csoportja legjobban esetben nincs azon kedvező helyzetben, hogy kitűnő tenyésztejből szereshesse be állatait, de igenis megteheti azt, hogy ily tenyésztejből borjakat vásárol s azokat, felnevelvén, idővel szintén jeles anyag birtokába lép. Aki azonban nem akar, avagy nincs módjában bibelőlől jelzett fajta javításával, annak sem szükséges, hogy idegenből szerezzé be tenyészanyagot, mert ha a jól körüljárás, feltétlenül találni fog az egyes speciális céloknak megfelelő, részben eredetileg hazai, részben pedig már ugyancsak teljesen meghonosult fajtákat.

Különben a kistenyésztő nem is tart-hat minden egyes czélnak megfelelően különböző fajtaú állatok, hanem egy oly fajta van szükséges, mely mind a három termelési iránynak megfelelően képes. Ilyen fajta volna a Tolnagemelel létesített s ma már hátrán tájfényben nevelő bonyhádi tenyész.

Volt alkalmam egyekkel megkérdezni a bonyhádi tenyészteket az azt tapasztaltam, hogy ezen fajta egyedei megfelelően a kistenyésztő minden méltányos igényének.

Ezen fajta igénytelensége már magában véve is nagyon ajánló. A fajta ugyancsak tavaszról ész végéig legelőn tartható s csupán este kell istállóba, akkor is csak a fejés megjelölésé végett. A hímek második fejés után ismét legelőre hajtattak az állatok. És milyen legelőre! Száraz, kisült, apró füvű térség, mely jóformán juhlegelőnek lett volna mondható.

Az ezen tenyésztejből származó üszök teljesen megfeleltek a hozzájuk fűzött reményeknek, a bikaborjak pedig részint mint apaállatok, részint pedig kivehél, mint ökrök érté-

kesítették. Ami ezen ökrök munkaképességét illeti, az becsüle:ére vált volna a fehérszürü hazai fajtáinak is, amennyiben a kötött agyagok, sokhelyt szikes talaj megmivelésé ugyan csak néhány tette e fajta használatától.

Tenyésztők tömegesebb volta pedig igen alkalmatos teszi hazaiálásra egy a tenyésztejből kielejeztett tehenekek, mint a 4-5 évig igazolt ökröket, melyekben a hazaiálásra fordított takarmány igen jól értékesül.

Másrészt meggyőellem egy kisgazdaság 6 tehénből álló bonyhádi tenyésztejt is, mely város közelségben lévén, főleg a tejprodukcziót célozta.

Itt csakis tehenek tartattak, melyek a helybeli s rendszerint idegen fajtaú bikákkal fedeztetnek. E tehének telen-nyaron istállózza vannak s csupán annyi mozdorúbb végeznek, amennyit az itatás ezzé-árrúbb keresztülvitele feltétlenül igényel. Dacára ezen forintos istállózásnak, csak a legújabb esetekben fordult elő valamely kisebb baj s a tejproduktum teljeseleg megfelelően mondható. Helyszűke miatt a tenyésztejből származó borjak nem neveltetésből, hanem egy hónapos korukig szoptatva, eladtak, és pedig részint mászárszékre, hol mint kiűnő pecsenyanyagot kapva-kapják, részint pedig tenyésztes céllalra. Az évi állatok jobban, tekintetbe nem véve a bonyhádi áll csoport s naponként legálább 8 literre tehető mennyiségét, 1415 08 lt. Ha ehhez hozzászámjuk a borjú szoptatására szükséges mennyiséget, akkor a tej a tehenek által, mely átlagban 400 kgr.-ra teszt, csaknem négyzeresét képezi.

A tej minősége kifogástalan s habár analitikai adatok nem állanak rendelkezésemre, merem állítani, hogy a nyugati fajtaú tejével e tekintetben is kiűnő a verseny.

Takarmányozásukat, ami egész éven keresztül egyformán történik, t. i. az egyes évszakok speciális takarmányainak felkiorálásával, az alábbi táblázat tünteti ki:

6 darab tehén napi takarmánya (2400 kg. élsúly):

Megnevezés	Napi takar- mány alnya	Szár- csenyag	Pajzsa- j	Szék- nyár.	Zár	Tüskény
Alaplakarmány	—	576	60	300	0	0
1. Zabosbűllény 120	9	13	0	86	4	31
2. Barna szalma . 300	23	34	2	82	8	49
3. Takarm.-répa 900	10	08	0	96	9	00
4. Csalmadé . 180	3	46	0	11	1	85
5. Tav. szalma vagy törek . 180	14	69	0	23	7	31
6. Ső	0	12				
Összesen	—	60	70	501	30	96

A czukorrépa kiszedése után származó repáfej elvermetlik s ugyancsak a tehének által lesz értékesítve, a midőn is a takarmányrépa megvonatik, avagy a répa azakar levéllel lesz felakarmányozva.

Az értékesítés a gazdaság közelségben álló fogasztók útján történik s ha csak 6 krt vesznék fel literenként, habár ennél jobban is értékesíthető, mégis egy tehén után 169 korona 81 fillérvnyi jövedelem mutatkozik. Ezen jövedelemben még évenként 1 drb borjú s a nyert trágya is hozzászámítandó.

Megemlítem még azt is, hogy dacára a folyamatos istálló tartásnak, az éllési aktus a lehető legmérsékeltén folyik le s a szilap állat-életben is rövid idő alatt s egészen normálisan történik.

Magától értetődik azonban, hogy némi mozgás nem lenne hátrányára a tehenekek, mint a kisgazda legelő vagy kifutó híján legkönyebben egy adhat meg nekik, hogy naponként felváltva, kettő-kettő a major körül könnyebb munkák teljesítésére, tesszen

fel takarmány, szalma stb. behordásra alkalmas, mi annál előnyösebbnek mondható, mert így esetleg egy-egy kevesebb ígás fogat tartása válik lehetővé, ez pedig főleg kisgazdaságban igen nagy előnyt mondható.

A borjúknak egy hónapos korukban való értékesítése nem előnyös s az illető gazdaság eset csupán helyszűke folytán gyakorolja. Egy megfelelő kifutóval bíró kisgazda nagyon helyesen fogja eszeledni, ha a tenyésztejből származó borjakat felveleli s az így nyert üszök tenyésztejeknek állandó közösségébe használja, a bikaborjakat pedig kivehélre, felveleli s mint jármű jószágát részint piacokra értékesíti, részint pedig azt szűkségletének fedezésére fordítja.

Ha azonban tenyészete tiszta vörű, igen helyesen cselekszi, ha 1-2 kiváló egyedet apállattal nevel fel, melylyel tudvalegíleg magasabb árakat lesz képes elérni.

A mondattakból korántsem következik, hogy a jelzett fajta csak a kisgazdaságok keretében illeszhető be, sőt ellenkezőleg, nagy-gazdaságok részére is jeles anyag szolgálhat s egyes speciális célokat szolgáló egyedeinek keresztetésé utáni előállítására is igen alkalmas.

Nem ajánlatos tehát eléggé kisgazdánknak, hogy gúnyok inkább ezen, a hazai viszonyoknak megfelelő, azokhoz hozzácsatolt, jövedelmező fajtaú fokessék, mint holmi kétes eredményt kecsegtető, talaj s égáji viszonyainknak nem szokott állatok.

Demeter Andor.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Bevezető: Mező Gyula.

Pusztuló árpavetésék.

Egyzseré két helyről küldtek beteg árpat, kére s betegség megféltését.

Az egyik beküldő, L. E. Török-Becséröl azt írja május 19-én kelt levelében, hogy árpája tiszai ármentesített rétföldön van, tavaszszal igen szépen kelt, eleinte jól is fejlődött, de egy hét óta fejlődésében megakadt. Az állók levelek elszáradtak s rajtuk penészeszerű foltok mutatkoznak. A vizitálás a Tiszán elég magas, úgy, hogy a talajvíz is megaság alá folyton.

A másik beküldő, J. F. k. levelet! Nagyszőlő keltezi, ugyancsak május 19-éről; azt írja, hogy 500 holdnyi árpavetése napról-napra sárgul s kérli, hogy mit tegyen?

Mindkét árpa baja ugyanaz. Mind a kettő a késői fagyok károsították. J. E. május 19-én írja, hogy árpája egy hét óta, tehát azóta kezdte meg fejlődését, a mióta a fegyvesz szentek olyan csunya módon köszöntöltek be.

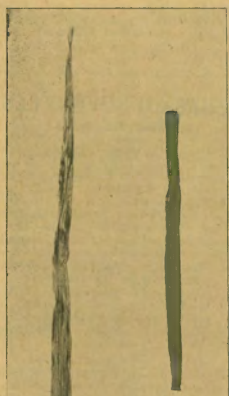
Mind a két helyről küldött árpa képe ugyanaz, habár a törökbecsei árpa sármalabb benyomást tesz. Egyes levelek lapjal vagy egészen, vagy hegyükön el vannak sárgulva, más leveleken pedig halványzöldül vagy sárga foltok láthatók. De leginkább észbe kell venni, hogy a levelek hüvelyé — a leveleknek a száraz árfóg része — *egészen világosul*; különösen feltűnő s jelenség az alulról számított 2-ik és 3-ik levélhüvelyeken. Ez a most említett színváltozás már maga arra vall, hogy a vetés a fagyolt szennvedett, de a leveleken észlelhető fentebb leírt sárgulások is első sorban azt a gondolatot keltsék az emberben, hogy miként a rozost és a búzát országzséte pusztította — a fagy, vagy a szábon fergő árpavetéseknél is a késői fagy ártott meg.

Ha, lehuza egrenként a levélhüvelyeket, a szárat kibontjuk, azt látjuk, hogy itt belül nincs az árpnak semmi baja. Egyik-másik növényben már jól látható a kalász is, meg pedig teljes egészében.

Ha a két árpavetést még részletesebben vizsgáljuk meg, találunk azokon gombákat is, de csak kis mértékben.

Az a pénzés, a melyről L. E. említett tesz, nem más mint a *Gompha listharmati* gombájának az *Erysiphe graminis*-nek néhány gyengén kifejtett foltja. Ez a gomba felelhető a *Nágoesről* származó árpán is, de oly kis mértékben, hogy a szabad szem észre állig veszi. Ugyancsak mindkét árpán találni néhány *roszda/foltot*, melyek azonban még most a jezzentelenül mutatkoznak, hogy csakis a göröcsi vizsaglat, a melynél a levele bór alatt már láthatók a nyári spórasomók (az *uredo* spórák), vezet rá arra, hogy az árpavetés rozsdás is.

Habár a most említett két gombabetegség a törökbecsei földművelés jobban mutatkozik, mint a másikon, azért azon sem feltűnő. A nágoesi árpa néhány tővén azonban van egy jól szembeálló olyan jelenség is, mely a törökbecsei árpán nem található. Ugyanis vannak a nágoesi árpában olyanok, a melyek több levelein élénk vörösbarna foltok láthatók. *(Lásd a 72. ábrát)*. E többnyire hosszirányú foltok majd a levelek egészéig zöld helyekből, majd

72. ábra. A *Helminthosporium gramineum* az árpa levelein. (Érdeti fűnyék)

pedig már elszárgult, száradásnak induló részeiből rinak ki. Görösvél vizsgálva a levelek vörösbarna foltját, egy gombára akadunk, melynek nyrciuma a foltok felületén nagy, hosszirányú, 4–5 vázsalással ellátott plazmudus testeket, ugynevezett *konidiuumokat* flux le. E testek a göröcs áll szürkésnek látszanak a csak elvétve akadnak barna színűekre. Ez utóbbiak a már érett, az előbbieket a még érlelen konidiuumok. A gomba, melyről itt szó van, a *Helminthosporium gramineum* Eriks., melyet *Erysiphe* svéd botanikus mint az árpa speciális gombáját jelölt meg.

A *Helminthosporium gramineum* természeté még nincs tisztába hozva, annyit azonban bátran kimondhatunk, hogy mint parazita sem a gabonaszárvál, sem a listharmattal nem állítható egy sorba.

Ezzel rövidre szabva elmondtam mindazt, ami vizsaglat alá vett két árpavetés észlelhetem. Ez észleletek eredménye az, hogy az árpavetések pusztulását a kései fagyok okozták, de e mellett *csesély* mérlekkben a vetésen parazita gombák is mutatkoznak.

Már most felvetheti valaki ezt az ellenvetést: Ha csakugyan fagykrakl van dolgunk, akkor az árpamintákat bekioldók gazdáink tudniok kellene, hogy mitől fagyott, s ha így volna, akkor mindjárt arra gondolhatnák, hogy a vetések pusztulását az észlelt fagy okozta.

Erre azt felelhetem, hogy a vetések megfagyhatnak, sőt részben elfagyhatnak (azaz ki-vezethetnek) a nélkül, hogy a gazda a vizes-hódoknál, vagy a pocsolóyokon a legvékonyabb jégárhártyát is látva, vagy anélkül, hogy a hőmérő a fagypontra mutatott volna.

Május derekán a vetések java fejlődésükben vannak, erősen lombosodnak. Nagy a vízfelvételeik, nagy a párolgatásuk. Ez a nagy párolgatás melegt igényel, a ezért, továbbá mert a leveztet, nagy felületé miatt, nagy mértékben sugározza ki éjjel a nappal nyert hő: általában azt lehet észlelni, hogy éjjel a vetésben *magában* a levegő 4–5, sőt több fokkal is alacsonyabb hőfokkal bír, mint a vetéstől 1–3 méternyire. *Tehát az is lehetséges, hogy akkor, a midőn a gazda hőmérője* (mely pláne rendszeren védett helyen, az ablakra van illesztve) 4–5 fokkal állott hajnalban a fagypontra felett, *téhat a midőn a gazda fagykára nem is gondolt, maga a vetés 4–5, sőt több fokkal a fagypontra alá hullt le.*

Végre tekintetbe kell venni azt is, hogy a fagy által szenvedett vetés képe rendszeren akkor válik sárgássá, a midőn a fagyos napok már elmúltak.

Említettem, hogy a Török-Beeséről küldött árpa nyomorultabbul néz ki, mint a nágoesi. Az előbbi helyen tehát a fagykrakl nagyobb volt, minők, ékintette egyéb körülményektől, magyarázatát adja a törökbecsei árpa talajának nedves volta. A nedves talaj párolgása által maga is hűti a környezetet, másrészt az ilyen talaj felett nedvesebb lévén a levegő, erős dör képződhetik.

Arra a kérdésre, hogy mit tegyenek a beküldők a fagyul szenvedett árpavetéssel? egy szóval felelhetni, azzal, hogy *várjanak*. A beküldött árpáknak csakis levelek betegok, a növények töve, kalásza egészséges. Ha tehát kedvező lesz az időjárás az árpára, ez annyira összehúzhatja magát, hogy még tisztességes termést adhat. Ha azonban az időjárás az árpára kedvezőtlen lesz, megsehitik, hogy az elgyengült, fejlődésében visszamaradt vetésen elhatamosodnak a rajtuk most csak kis mértékben mutatkozó paraziták, s ezek majd befeszítik a fagyos szentek munkáját.

Egyelőre tehát remélni kell s ha a remény beteljesedése nem akar mutatkozni, csakis akkor rendeljék ki a beküldők a szobánforgó vetésbe az ékeket. Most még a várakozással mit sem mulasztanak.

Mezey Gyula.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Csélik István.

Tejhulladékok értékesítése hízósértésekkel.

A tej földlozozásával foglalkozókat érdekelné fogja az, hogy sertésállások által mennyire értékesíthető a tejhulladékok miután pedig Canada és Németországban épen ebben az irányban történtek nagyobbabb kísérletek, széleszűrnek tartjuk, a „Milchzeitung” f. é. 20. száma alapján azok főbb eredményeit következőkben közölni:

A canadai kísérletek annak megállapítását célozták, hogy a darval tartott sertés-

sekkel mennyi tejhulladékokat cészlerű 100 kg. elősúlyra naponta etetni és hogy mennyi tejhulladékok képesek tiszta táphatást kifejtetni, mint a dara. E kísérletek eredményéig pedig azt találták, hogy a tengeridarval tartott sertésekre naponta a 100 kg. elősúlyra csak 3 kg. lefőözött tejet tanácsos számítani, míg a vegyes (rozsa-, árpa- és borsó-) darvalál előlők 5 kg. lefőözött tejet a legmegfelelőbb napindag. A tejhulladékok táphatását illetően pedig azt állítják, hogy 1 kg. vegyes darva 65 kg. lefőözött tejjel vagy 785 kg. savóval tekinthető egyenértékűnek a hogy eszerint a lefőözött tejet és a savó táphatása között nincs nagy különbség, amiből a lefőözött tejet magasabb érték tekintve — az következik, hogy a sertésnél előnyösebb savót, nem pedig lefőözött tejet etetni, vagyis hogy a lefőözött tejjel tanácsos előbb sorvány sajtot, vagy fehérjenemű anyagot készíteni s csak a megmaradót savót takarmányul használni.

Hasonló eredményhez vezettek a Németországban eszközölt hivatali kísérletek is, de azzal az eltéréssel, hogy a tejhulladékok itt csekélyebb táphatást fejtettek ki és pedig valószínűleg azért, mert a lefőözött tejet a sertésekkel etették a sertésekkel. Ugyanis az árpadaraval hízó kísérleti sertések 13 kg. lefőözött tejet vagy 15.5 kg. savót kaptak fejkenként s naponta, a tengeridarval hivatalok pedig 5 kg. lefőözött tejet vagy közel 10 kg. savót kaptak minden kg. tengeridarvala naponta. A tejhulladékok táphatása kísérletek viznyában állott a kísérletekkel a dara táphatásához: 1 kg. árpa egyenértékű volt 8.84 kg. fél tejjel, 1 „ tengeri „ 8.66 „ savóval, 1 „ tengeri „ 7.96 „ fél tejjel, 1 „ „ 9.90 „ savóval.

E számokból az tűnik ki, hogy 1 a lefőözött tejet a tengeridara, a savót pedig az árpadaraval etette, alacsonyabb táphatást adó árpadaraval tartott sertések a savót 67 oly jól értékesítették, mint a lefőözött tejet, a tengeridarval tartottak a lefőözött tejet értékesítették jobban. De miután a különbség itt sem föltötte nagy, most is azt mondhatjuk, hogy a sertések arányilag jobban értékesítik az olesóból készült savót a drágább lefőözött tejet, és pedig valószínűleg azért, mert a hízó sertések csesély fehéjre, de nagy szénhidrát-szükséglettel bírnak, a savót meg épen az különbözteti meg a lefőözött tejtől, hogy sokkal kevesebb fehérjenemű anyagot, de körülbelül ugyanannyi cukrot és ásványi anyagot tartalmaz, mint az.

A canadai németországi kísérletekből végre különösen hangsúlyozandó tanulság gyánant az vonatjuk le, hogy a hízósértésekkel csak mersékeltebb mennyiségű tejhulladékok cészlerű etetni, vagyis hogy annyi sertést cészlerű hízóba állítani, amennyi elegendő darab a 100 kg. elősúlyra naponta számított 3–5 kg. tejhulladékos étetés mellett összes tejhulladéknak elfogyasztani képesek.

Csélik István.

Néhány szó az olajpogácsák vásárlásáról.

Dr. Kosztány és dr. Liebermann urak — meggyőződésbenkint arról, hogy kereskedők hogy élnek vissza a gazda jóhiszeműségével és bizalmával. Ezért valóban közzétartozunk — de a szolid kereskedő világ is — különösen Dr. Kosztány tanár urnak, hogy leideázta azokat a kereskedőket, kiknél a beküldött hamisított pogácsák származnak. Valóban minden egyes esetben így kellene a vegyelemzést végrezámított vezetőjének nyilatkoznia, mert akkor a gazdákhoz meg sok csalástól lenne megóvva, miután tagadhatatlan, hogy rendszeren azon áru vásárlások esetében, amennyi olesóból, pedig de régi közmondás „hogy olesó husnak — hig a leve”.

Magammal is megőrtém néhány évvel ezelőtől, hogy a pogácsaszükséglet fedezésére a legelősből ajánlatot vettem igénybe, eltekintve attól, hogy egy előttem ismeretlen czéggel kötöttünk szerződést a szállításra; de mily nagy volt meglepetésem, midőn az első pogácsát etetve, a jószágállomány, mely annak előtte mondatlan nagyon móbón ette a pogácsát, és újabb szállításmány pogácsához hozzá sem nyult s utaltva ennek aukt., láttam a törés felületén, hogy a pogácsa homokkál földdel vegyesen volt préselve! Ilyen pogácsát lehet csak szállítani.

Hogy a gazda így vészeltéknek ne legyen kiéve, meg kellene az ábrakarmányok, de különösen a pogácsaelőadótól kívánni, hogy minden egyes kocsiakarmányhoz hivatalos vegyelemzés csatoljanak s egyáltalán, hogy teljes felősséggel vállaljanak, hogy a szállított pogácsa a hozzájárult követelményeknek meg is felel. Véleményem szerint, ha a vetőmagnál előreléhető volt, hogy minden egyes szákhöz hivatalos vizsgálat csatoljatik, ugyan így lenne ez is előreléhető s akkor a gazda nyugodt lenne, hogy jó ábrákat kap; a tisztességes kereskedő sem vesztene, mert könnyebben tudna áránjban túllépni, ha kellene a tisztességtelen versenytől tartania.

E kérdéseknek a megoldását ajánlom az arra hivatott körök figyelmébe s addig is, míg ez keresztlí vihető, gazdatiszámimnak — véleményem szerint — jó tanácsos szolgálhatok: pogácsavásárláskor ne mindig a legelősből ajánlatot vegyék igénybe, hanem feltesszenek több súlty a kereskedő megbízhatóságára tisztességére.

K. S.

Ez az utóbbi tanács elégséges annak, aki kevés pogácsát vásárol, de nem annak, aki sokat vásárol. Utóbbinak csak azt az egyet tanácsolhatjuk, hogy ne vásároljon pogácsát anélkül, hogy ne elemeztetné, mert a fehérje és zsír mennyiségének meghatározása mindössze 3 koronásba kerül, mígben mind 1 korona postabér számítható a pogácsa beküldése alkalmával. E szerint tehát 9 koronáért teljes megnyugvást szerezhetünk magunknak, mi pl. 100 g. vásárlása alkalmával csak 9 fillérről árú meg az olajpogácsa q-ját.

Rovatvezető.

SZŐLŐSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: Angyal Dezső.

Közeledik a szőlő-zöldjótás ideje.

Az eddigi sok kísérletese s próbálgatásnak mégis megvolt legalább az a haszna és eredménye, hogy manapság be kell látnunk azt, hogy a különböző eljárás és nemestéshez közt tén a zöldjótás az egyedül, mely után elfogadható sikert várni lehet s ha nem is vezet kifogástalan eredménnyel, de az adott viszonyok között a várakozást meg legjobban elégtli ki. A helyesen megjejt és elég szorgosan gondozott zöldjótások még legjobban forradnak (noha azért nem üszök-mentesek), elég életerős s termékesek tőket annak s élettarósságuk is még aránylag a legkevesebb. Már most tehát azon van a sor, hogy a nemestés ezen módjának minden legkisebb részletét ollyanra tanulmányozzuk és pualtozzuk ki, hogy ezen eljárásnak minél jobb és tökéletesebb legyen s valóságos vívmányt érjének el, ha a mutatózó üszkösdővé s minimuma számlálhatók le s egyekben is minél tökéletesebbé tenni sikerülne.

E tökélyes pedig lényeben két részre oszlik, nevezetesen egy az ójtás előtti, valamint az ójtás után történő.

Vegyük azokat egyenként.

A zöldjótásnak voltaképp ott kezdődik a gyakorlati haszna, a midőn azokat olyképp döntjük (homok)ra le, hogy az alányrésze a

földbe kerülve, a nemestési hely a kívánt sorban a föld színe fölött legalább is 5—8 centiméter magasan jusson. Így is elég dolgnok fog azórt akadni a folyton fakadó harmatgyökérkel, melyeket megőrtünk semmi szín alatt nem szabad, azonban mégis kevesebb mérvben, mintha a nevezett tőkények egészen elmaradna. Csakhogy ismét ezen egy a mondotnál magasabb ne legyen, a mennyiben ez a tőkefejlet egyenlő mérvben sohasem fog vastagodni, hanem mindenkor vékonyabb maradjon így hosszú ideig a fejnek megfelelő támasztást képes ne lesz.

Tudjuk ugyanis továbbá azt, hogy mielőtt a munkás az ójtást megjejté, ujjaiat végti ropogtatja a zóid hájtást, hogy azon alkalmas helyet kereszen, ahol az ójtást megjejté. Így tehát az ójtás magassága nem mindig az egyéni akaratól, mininkább a fejlődés előhaladtától függ. Olyan körülm. ott, ahol lehet, nem pedig a hó alakurk.

Nem hiába nevezi a magyar szőlőműves az alányfajokat vadtőkének; de sok tekintetben egyes természeti tulajdonságukkal ezen elnevezésére derékasan rá is szólnának. Hogy többit ne hozzunk föl, csak azt említtük meg, hogy a fejletlen tartalékokkal szemlél, bír, hogy a legelsőb metszés mellett is, hogy a legelsőb fákadás fog előírni a tartalékokból E de tekintetben különösen a Rupestris Monticola szokott feltűni, noha a Ripáriák és Solonikok sem igen szoktak visszamaradni. Saját tapasztalatomból mondom hamaron egy esetet, mely állításomat fényesen igazolja. Tavaly egy három éves Monticola magam met-szettem meg azon szándékkal, hogy azon így látható szemből ugyannyi vesszőt növeljek zöldjótás alá. Mire azonban a hájtások fejlődéses nagyságuk lettek, éppen 29 fakadást előtstavam meg a tövön.

Már pedig a zöldjótásnál onnyire szükség soha sem volt. Ha az azt ember, eltekintve mégis a feltét, ledöntésére kívánjuk felhasználni, egy három, de legfőkébb 4 vesszőnek a meghagyása teljesen elegendő s nem is lehet többre szükség, amennyiben az elhuzásnál tovább nyujtani amugy sem lehetne. De nem is volna még akkor sem tanácsos, ha sima vesszőjótások nyeresé czélból lennének azt. Az ilyenről előlétes tőkének kényeszmébe kerülésbe s még bőséges trágyázással sem igen lehetne megmenteni a kimerültség következtében való elhalástól. Számos tapasztalati megfigyelés arra a meggyőződésem vezetett, hogy sima zöldjótások nyeresélen is 3—4 ójtás egy tőkén elegendő, mert mindig gondoskodni kell arról is, hogy a jövő évre 2—3 vadhajtás tartalkul megmaradjon.

Már most feltéve, de semmi szín alatt meg nem engedve, ha mindjárt a tőkében volna is annyi tenyésző, hogy valamennyi fakadást egyenlő megfelelően felővelhetné is, még akkor is meddő és haszontalan erőelőcsökölés volna azokat mind meghagyni, a zöldjótásnak a legelősből a fogyasztás, a zöldjótás előhaladtól növesztési. De meg nem is így nyilvánul ez a gyakorlati izembem, mert rendszeren azt tapasztaljuk, hogy a tulajgoston megoszott tásérok a fejlődést csak lassítja, egyik a másik rovására elődik végeredményben nem fogunk a tőkén oly izmos, erőteljes s elegendő hájtást látni, mely a zöldjótás alányfaj kifogástalan bevédne.

Határozott hangsúlyozást érdemel tehát azon előlétesítő munkálat, melyet előzősírtem — a zöldjótás időszék beállta előtt — végezni multihalton szükséges s a mely abban áll, hogy végti látogatjuk a bejótandó alány-tőkét, egyenként szemle alá vesszünk őket s 3—4 legelsőb legerősebb hájtást kivül minden egyéb fakadást könyörtelenül letőrdelünk.

Ennyit a zöldjótás előtti; a legkevesebb cikelyekben pedig elmondott, hogy mi a teendő a megjejté nemestési múlt után.

Lóbbalá Beni.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

223. kérdés. Helyes-e amerikai alányra ójtott 3—4 éves Furmint, Olaszrizing és Hárslevelű tőkének 3 esetleg négy 4—5 szemes csapra való metszése vagy bármely körülmények között betarandó-e igen fajtaként előírt rövid metszéssel való művelése? P. S.

224. kérdés. A „Köztelek“ 99. számban Páll Béla ur tollából megjelent „Megjegyzések a czukorrepá jóvedelméhez tereleőrésről“ című közleményt olvasva, felkeltette figyelmem az általa ajánlott vetőgép sarujára alkalmazható kis vasgép. Kérdem, e kis gépek hol szerezhetőek meg, mily árában s hogy kell azokat a gépészre alkalmasítani? T. G.

225. kérdés. Jó szénagyűjtő-gépet óhajtok beszerezni, de a helyi viszonyok miatt 240 cm. nyomszellességű szelebből gépet nem használhatok. Halomlás szerint az ezen nyomszellességet meg nem haladó gyűjtőgépek akarmánygyűjtésre kevésbé és inkább csak a tarló felőkapására alkalmas, amennyiben pl. a Tiger lögrébeilye csak a fogak sulya által hat.

Kérdem, van-e olyan 240 cm.-nél nem szelebből lögrébeilye, amellyel takarmánygyűjtéssel kifogástalan munkát végez és hol szerezhető az be? Acélszelekeszeret főleg a kereskedés és kocsis-félt kívánok. H. J.

226. kérdés. A „Köztelek“ f. évi 35 ik számanak 709 ik lapján, a 200-ik kérdésre adott feleletben azt olvasom: „akarmánygyűjtő fűkaszálógyűjtő ára ma 240 korona.“

Kérem sziveskedjenek a Köztelekben ezt az eladási forrást velem tudatni. Olyan áron venni óhajtánék. S. P.

227. kérdés. Tehénészteknőből a bikaborjakat választások ártevé, szobeli egyezés alapján, előlógiammonként, bizonyos árban a szomszéd gazdaságunk eladtuk. Az átévevő a borjakat egyenként kívánja megszálltatni, ezt elfogadjuk, de a 9 kilogrammon alás és felül sulyt nem akarjuk álmáltásba venni. Szives választ kérünk, jogos-e a vévő kívánása? M. M.

Felelet.

Amerikai alányra ójtott szőlők metszése. (Felelet a 223. sz. kérdésre.) Az amerikai alányra készült olványokat lényeg hosszabbnak kell metesztelnünk, mint a gyökérmetses tőkét, azért alkalmazhatóknak metszési módját helyeselnünk kell, annál is inkább, mert mint irni méltóztatott, ugyanazon emódon kezelt olványzölők virulnak és bőven is termennek. Az amerikai alányak igen dus gyökérszálak van s azokat olyannyal helyben igen bőven kell fel táplálók, hogy a földalattól az európaiakhoz sokkal több lombot kell, mint annak a jóval kevesebb tápanyagnak, amelyet hazai szőlők felvesznek. Ha az olványzölők a régi tarfelemelés vagy rövid csapometszés módszer szerint kezelnek, igen erős hájtások tömés elől az alány gyökérszálak még részben, vagy a gyökérszálak, az európaiakból feltekezett tőkéalap pedig, aminek sok esetben módunkban volt tapasztalni — elpusztul. Ugyanezen jelenség fordul elő hazai fajtaknál beültetett homokterületeken is, ahol dusabb gyökérszál képződés, bővebb a táplafelvet, azért ezek is szenvednek a régi rövid metszés módszerrel szemlél, hogy a rövid metszészt igénylő fajtak ilyen helyen csak az előlétesítés művelés mellett adnak kielőgő eredményt.

Ezen metszési módok mellett azonban a talaj fokozott mértékben lesz igénybe véve, azért ha a kívánt erőben óhajtjuk szőlőket tartani, bővebben kell azt trágyázni. R.

Szorító hengerek reparató-gépez. (Felelet a 224. sz. kérdésre.) A reparatókészre használt szorító-hengerek közül a Kuffner-féle szorító-hengerek jól beváltak. Ezeket Kühne E. gép árá készíti. Velük a repámpap pontosan 1 1/2—2 cm. mélyre vehető, illetve szorítható le vetés után. Mindennem sorvetőgépre alkalmazható, de külön vetőcsorogóra és csorogószárra szükséges hozzá. Kapható Kühne E. gépárában (Moson) vagy Kuffner-féle gépekben.

Szénagyűjtőgép. (Felelet a 285. sz. kérdésre.) Szénagyűjtőgépek nagy választékban állnak a gazda rendelkezésére. Az igaz, hogy a könnyeb fajta illy gépek inkább csak a tartó felgerberülésre valók, de ezekből is lehet szénát gerberézni, csak nem kell több vastag rendeket huzatni. A Hollingsworth-rendszerű lögerberélők egyaránt jól lehet tartós és szénát is gerberézni. A gép szélessége 2 40 méter. Kapható minden nagyobb gépgyáros vagy gépkereskedőnél. Tiszán széna gerberülésére, sűrű, nagy rendekéire az angol vas-keretes szénagerberélő jó szolgálatot tesznek. Ezenek azonban kocsiúsnis nincs. Az újabb Deering-féle lögerberélők teljesen az előzőből készülnek a mindkét czérra jól megtekint. *íj. S. P.*

Fukuszalógpár ára. (Felelet a 226. sz. kérdésre.) A jelzett feleletben ir 240 korona tollhiba, korona helyett forint értendő.

Választott bikaborjok eladása. (Felelet a 227. számú kérdésre.) Általánosn bevett szokás szarvasmarhák adós-rendelőni az 5 kg-on alul vagy fölül soklat számításba venni. Nem nyugszik ez a szokás — természetesen — semmiféle jogos alapon, némi méltánylat azonban mégis azért érdemel, mert a szarvasmarhák rendszeren nagy hidegtelegen szokások mérni, amely nagy mérleg nem is mindig hajszálpontosságú, de meg kavic, trágya vagy egyéb hulladék épen mérés közben is rá a így tévőhet a mérleg 1—2 kg-ot rendszeren a vévő kárára. Ez a körülmény lehet alapja annak, hogy a jelzett uzus kifejlődött. Hogy ezt az uzust a vévő a borjuk vételénél is érvényesíteni igyekezik, az természetes, bár ennek itt nemcsak jogi, de méltányossági alapszeretése. A közönség körül borjait nem szükséges nagy hidegtelegen mérni; alkalmas erre egy kisebb mérleg is, amelyen egészen pontosan meg lehet határozni a borju súlyát s így a vévő nincsekítése családós-károsodásnak; ellenben ha az öt kilogrammon felül nyul nem fizetnek, az eladó elég érzékenyen károsodik, tekintve a borjoknak amugy is csak egyből súlyát. Ebben az esetben a vévő most már aligha fog elárni követelésétől, per esetén pedig a szakértők véleménye lesz valószínűleg döntő. Jövére az eladás alkalmával lesz megálapítandó, hogy borjuk hogyan, minő mérlegen lesznek lemerendők. *csy.*

IRODALOM.

Könyvismertetés.

Asz alleni egyenes adók és a községi adópótlókról. Irtá: Herpel Lipót m. kir. pénzügyi fogalmazó. Ár 1 korona.

Ezen füzet az Erdélyi Gazd. Egylet könyvkiadó-vállalatában jelent meg. Ez már a 40-ik füzet s valamin az eddig megjelent füzeteknek, úgy ennek is az czéjja, hogy a kisgazdáknak gyakorlati irányban hasznos tanácsot, helyes tanácsot nyújtást adjon az őket közeleli érdeklő dolgokban.

Egy ilyen, minden gazdát nagyon közelről érdeklő dolog az adózás. És csakis méltánylat érdemel az Erdélyi Gazd. Egylet könyvkiadó-vállalata, ha programmjába felvette a gazdát érdeklő különböző adóknak az ismertetését és az azok körül való különböző eljárások, mert ebben bizony főleg a kisgazda nagyon kevése

járta. Ezen ismeretek hiánya okoz a gazdának annyira sok bosszúságot s ráadásul sok felelő kárt is.

A munka két részre oszlik, az első részben tárgyalva vannak az egyenes adók, a második részben pedig a községi pótladók és egyéb szolgáltatások.

Az egyenes adóknál tárgyalva vannak: 1. a földadó, 2. a házadó, 3. a kereseti adó, 4. osztályos, 4. a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyetek adója, 5. a bányádo, 6. a tőkekamat- és járdarékadó, 7. az általános jövedelmi pótladó, 8. a vasuti és gőzhajósított szállítási használatáért fizetendő, 9. a nyereményadó, 10. a fegyverődo és vadászati adó, 11. a hadmentésért íj, 12. a közadók kezelése.

A községi pótladókna: 1. a községi pótladó, 2. a törvényhatósági joggal felruházott városok pótládoja, 3. a megyei pótladó, 4. az utaladó, 5. a községi közmunka, 6. a katonai beosztalásai pótladó, 7. az iskolai adó.

Mint e tartalomból látható, sok adóem a ferorsolva, de ezekből részletesen csak a földadót tárgyalva, amelyek a gazdák közéből érdekelnek.

E füzetből a gazda alaposan megismeri az adózás tárgyát, miképpen van az adó kivétel, mikor van helye adómentességnek, továbbá adóelengedésnek, leírásnak, hogy törénik a jövedelembeállítás, az adók ellen való felelőadás stb. Mind olyan dolgok, amelyek a gazdák számára napról-napra előfordulnak s a mit tudni nagyon jó.

A munka nyelvezetve egyszerű, világos könnyen érthető. E füzet birtokában a gazda az adozási ügyekben egy nagyon jó és megbízható tanácsadó bir. Miért is a gazdák figyelmébe ajánljuk.

Gazdasági egyesületek mozgalma.

Az aradmegyei gazdasági egyesület f. hó 28-án tartott II. igazgató választmányi ülésén *Lachne* Hugó tiszta által előterjesztett a néki jövedelmi a következék emeljük ki: Az az üléstől 45 közönség elnöke, a közönségben és 56 darab mangalica kati követeltet másfél évre kamatmentes részlet felvételre 15—30% árkedvezmény mellett összesen 20700 korona értékben. Az apallatkozást az idén késedelmen történt meg, miért is az egyesület elnöksége megkereste Arad vármegye alispánját, hogy a községi apallatkozások a jövőben ne mint eddig tavaszkor, hanem minden év őszén tartassanak meg úgy, hogy azok december első felében be legyenek fejezve és a községek a földművelésügyi minisztérium nyújtotta kedvezményeket jobban kihasználhassák. Továbbá tárgyalások folynak az állattenyésztési felügyelőttel, hogy az egyesület és a felügyelőség eljárása a községi apallatkoz bebeszéréskor egyöntetűleg végtetés és ismételen hangsúlyozta az elnöki jelentés a vármegyei állattenyésztési szabályrendelet reformjának szükségességét. Feliratot intéztek a földművelésügyi miniszterhez, melyben 1500 darab nemes baromfinak a kisgazdák közt való megosztására czéjzárva rendelkezésre bocsátását kérték meg. Ugyazint a fenti egyesület a pécskai téli gazdasági iskola általánosítás iránt, melyet teljesen saját vezetése alá kíván helyezni. Megemlékezik az elnöki jelentés még a létesítendő gazdasági fogyasztási és értékesítő biztetkezetről, melyre eddig 73 ötvon koronás fizetési jegyzése történt 1850 óta. Értelmesebbé válna a eszperonok mint színhornak a fogalomba hozatala, az a szőlőszeti és borászati szakosztályi javaslatára a földművelésügyi miniszterhez felterjesztet intéznek. Élénk vitára szolgáltatót alkalmat a dohánytermelők és kertészek közti jogviszony szabályozásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása. *Vásárhelyi* László kijelenti, hogy a törvényjavaslat jelenlegi formájában tör-

vényvnyé válik, akkor a termelő és kertész közt óly kárt és fog kifejlődni, mely köztük az ellenlenség állapotot rendszeresíti, sőt ezután lehetetlenné lesz léva a gazdára nézve a részes dohányszerzés alkalmazása, mert végtére is — ugymond — dohányt termelni a gazda nem köteles s ha az abból várható haszon nem fog arányban állani az általa okozott kár és kellemetlenséggel, akkor a termelést abbahagyja; vagy ha kizárólagon megtalálja benne a kassát meg munkatérvel fogja a feles kerteszt pótolni. Alkalmosságban sem fogadja el a javaslatot, és kívánja annak irányát megváltoztatni, hogy a családminőség a dohányszerzésre is alkalmazassék korlátolt munka és háttalörrel.

Ez igen elhatározta a választmány, hogy a javaslatra tett kifogásait memórumban fogalva a földművelésügyi miniszternek megküldi. A birtokosok és gazdasítékek közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló törvényjavaslatot szintén tárgyalta a választmány s itt is több módosítási kezességvitelét fogja a földművelési kormánytól kérelmezni. Vigil elhatározta, hogy 20-40 Kijárón díjazással egybekötött állattájkilátást rendeznek, úgy szintén egy később meghatározandó napon Németh-Pereg közönségben egy második líly kiállítás rendezését veték terbe.

A viharigazok kérdéséhez.

Valóban ritkán nyílik mód és alkalom érdekesebb természetudományi kísérletekkel foglalkozni, mint a most oly nagyon felkarolt viharigazok hatásait tanulmányi tárgyává tenni.

Arról van szó, hogy mechanikai uton nyúljon bele az ember a természetben készülő processzusokba, megadályozandó, hogy a felülök jégek, hórétegek, felhők megérnek — mozgásba hozzák a levegőt, hogy a minden növényt felüdítő esőként is leluható víz-cseppek meg ne sűrűsödjenek pusztulató okozó jégesővé. E az célra éreztére vaktöltéssel közebb a levegőbe. A mozarak, melyek a viharfelüldözés kezdeményezője Stüger Albert elhatározta, hogy 20-40 Kijárón tülcserrel vezet körül, midőn elstúnek, a tülcserből egy reneg lövedékű löveknél fölül és ez a lögyűrű a viharigaz helyre szerkezetek képest jó magasra, vagy alacsonyra száll, száll míg feljött nem ér, ezt felbiztatja és elhárítja a jégből kondenzálást.

A viharigazítás propágálója, Stüger, ma híres ember, mert fölvdőzéseimel már a mit években kimutatta sikeres volt, bebizonyította, hogy a hol a fölvdőzés kelte időben kezdődött, ott az erődemen, illetve a jégesőnek elhárítása mindig bekeztetett. Stüger most felügyelője a stájerországi Greinitz-féle vashámor környezetében emellett szőlőkben folyó fölvdőréseketek. Az emellett szőlőkben foglalkozó viharigazok előállítását, vezetését Suschnig látva, hogy a viharigaz körül Gyuscsában, hol a peruccsói, hátültől, Otzacsos és más efelé kompakt elstúési módokat alkalmaztak volt, szörnyű balesetek történtek, érinkeztetőre lépett a közös hadsereg legelőször fölvdőnteknek szakintézkéivel egyetértő, a szarvasi robbantás után a legelősebb korfosokosok és viharigazt olyan elstúési módokkal látta el, mely mindnyem vezedelmet kizár. t. i. a helyesen alkalmazott gyújtószivárral. Rengő lögyűrűnek 1200—1500 méter magában még meg lehetett állapítani jégfelhőből erejüket, az erre vonatkozó kísérletet a bécsi aeronautikai katonai intézetben a legelősebbremelők pontosságát éjtették meg.

A katonai szakhatóságok nem törvén semmi néven nevezendő túlzást, az igen fontos horderejű lögyűrűnek precizizálását a fenti számolomban adták és minthogy tudunkkal, de meteorológiai intézetünk érdemű igazgatója is oda nyilatkozta, a jéghétko alacsony

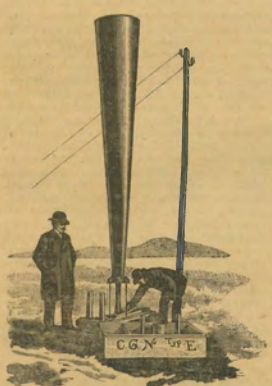
járnak 1400 méter, 1000 méter, magasságtan, gyakran ennél is sokkal alacsonyabban, jó megnyugtató talúnak abban, hogy p. o. a Greinitz-féle viharágyúkkal sikeresen lehet megostromolni a jégfelhőket.

Hazánkban is folytak különféle viharágyúkkal próbák. Természetes, hogy örömmel tölti el bennünket, midőn hangszójaink halljuk, hogy e viharágyúk hazai találmányok.

Hát hiszen ez nagyon szép dolog, csak az a baj, hogy nincs szerencsénk a találmányokkal. A sovíniszámú öröm közé itt is ott is öröm végül: Széhesfehérvártól szörnyű baleset történt e hazai találmányain megjelölt próbák folyamán. A másik hazai felálló pár nappal később kísérletezett, meghívott közönség előtt és izgatott módon összegette magát. Egy harmadik hazai viharágyúról azt jegyzik fel, hogy erjeje alacsonyabban hat, azaz nem hat fel a jégfelhők rétegéig, ezt jóval túlléptetjük egy másik hazai találmány, melyről egy egyik komoly szaklapunkban azt láttuk feljegyezni, hogy 3500—4500 méternyi magasságban uszó zivatarfelhők ellen akar védekezést nyújtani.

E troppo San! Antonio!

Ilyen magasra hát légyűrűk még nem kerekedtek ki hangozóvekből és így len

73. ábra. A Greinitz-féle E jelű viharágyú.

szuperlatívák kétféle hatást szűnek. Az egyik, hogy a beavatottak ajkaira mosolyt idéznek, a másik, hogy diszkreditálják a különben is kissé tamadoköz közönségnek előtt a viharágyúzatnak nagyon üdvös légyét.

Két szerény kívánságunk volna avégből, hogy homi elértelvényezés miatt porba ne essék hazánkban a jégvérs elleni védekezésnek igen célirányos légye.

Egyik kívánságunk abban kulminál, hogy a rendőrség ellenőrizze ezental a próbálvevészeket, mert a vértanu felállóék egy cseppel sem viszik előre a jégvérs elleni való védekezést.

A másik kívánságunk pedig az, hogy az üdvös légyével foglalkozó komoly szaklapok ellenőrizzék figyelmesebben az „communi-que”-ket, melyek a viharágyúk légyérnyű-nyűreinek szálléköpességéből hasaibaikba belekerülnek, nehogy olyan számok szerepeljenek, melyek már a valószínűtlenség békéjét hordják magukon és az által többet ártanak az légynek, mint amennyit közleményükkel használni akartak.

V—y.

Nemzetközi fogatos kapalógép-verseny.

Az OMGE. mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja a Nyírármegyei gazdasági egyesülettel május hó 31-én nemzetközi kapalógép-versenyt rendezett a gróf Károlyi Lajos-féle tótmegyeri uradalomban. Dacára, hogy az idő e versenynek nem kedvezett, az mégis nagy érdeklődés és a gazdaközönség tömeges részvétele mellett nagy sikerrel a Nyírármegyei gazdaságok körül Pest, Pozsony, Bars megyék-ből is számosan, sőt a Nagy-Alföld és a Felvidék is szép számban volt képviselve. A verseny hét gjárós különböző szerkezetű, egy- és többsoros kapalógéppel vett részt.

A bíráló-bizottság, *Bolla Mihály* miniszteri osztály-tanácsos elnöke alatt a következő tagokból állított meg: *Dossyák Károly, Csochek Géza, Embásy József, Foveter Géza, Jeszenszky Pál, Karkoványi Ákos, Némcsom Károly, Meskó Pál, Madarassy Jenő, Nick Ede* és *ifj. Sponer Pál*.

A bizottság a versenyre bejelentett gépeket először szerkezetileg vizsgálta meg. A szerkezeti vizsgálat befejezte után minden egyes gép mellé a bíráló bizottság és pedig a többsoros kapalógépek 14 hüvelyk (36 cm)-re vetett czukorérpában, az egy soros kapalógépek pedig 18 hüvelyk (47.1 cm)-re vetett takarmánytengeriben és 22 hüvelyk (57.9 cm)-re vetett burgonyában dolgoztak.

Egy soros fogatos kapalógépek közül a versenyen részt vettek:

1. *Cernovsky* répakapja.
2. *Cernovsky* tengerkapja.
3. *Cernovsky* burgonyakapja.
4. *Sack R.* szőlő-ékegerendélyre szerelt sorközimvelője.
5. *Sack R.* egytetemes ékegerendélyre szerelt tölteget-ékeje.
6. *Sack R.* egytetemes ékegerendélyre szerelt sorközimvelője.
7. *Clayton & Shuttleworth* által bejelentett „Planet jr.” egytetemes kapalógép.

E hét gép közül a bíráló bizottság a bírálati lapok értékszámai alapján a következő sorrendet állíthatta fel:

1. *Clayton & Shuttleworth* „Planet jr.” egytetemes kapalógépe 78 értékszámmal.
2. *Sack Rudolf* egytetemes ékegerendélyre szerelt sorközimvelője 73 értékszámmal.
3. *Cernovsky* répakapja 71 értékszámmal.
4. *Cernovsky* burgonyakapja 64 értékszámmal.
5. *Sack Rudolf* szőlő-ékegerendélyre szerelt sorközimvelője 63 értékszámmal.
6. *Sack Rudolf* egytetemes ékegerendélyre szerelt tölteget-ékeje 60 értékszámmal.
7. *Cernovsky* tengerkapja 59 értékszámmal.

A fenti sorrendben kívül a bíráló-bizottság *Cernovsky* répakapját (a sorrendben a 6-án) mint különlegesen a répakapására szerkesztett fogatos kapalógépet még külön elismerésben is részesítette és mint kiválóan jó répakapát ajánlja a gazdaközönség figyelmébe.

A többsoros fogatos kapalógépek közül a versenyen résztvettek:

1. *Cernovsky* háromsoros kapalógépe.
  2. *Zimmermann & Co.* négy soros egytetemes kapalógépe.
  3. *Zimmermann & Co.* öt soros egytetemes kapalógépe.
  4. *Sack Rudolf* hatsoros egytetemes kapalógépe.
  5. *Sack Rudolf* négy soros sorközimvelője.
- E gépek közül a bizottság a bírálat után az alábbi sorrendet állapította meg:
1. *Cernovsky* & C. egytetemes kapalógépe 92 értékszámmal.
  2. *Sack Rudolf* hatsoros egytetemes kapalógépe 84 értékszámmal.

3. *Zimmermann & Co.* egytetemes kapalógépe 77 értékszámmal.

4. *Cernovsky* kapalógépe 65 értékszámmal.

5. *Sack Rudolf* sorközimvelője 62 értékszámmal.

Mint az értékszámok összegei mutatják, a versenyen résztvevő gépek jó munkát végeztek.

A versenyen résztvevő gépeken kívül még egy új egytetemes kapalógép szerkezetileg elvett mutatta be feltalálója, *Kemény János*. A bizottság a gépet, miután csak szerkezeti elvét látta-ban, további kipróbálás és tanulmányozás végett a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet gazdaságába ajánlotta küldeni.

Ugyancsak bemutatásra került a Planet-féle kézi répakapja is, mely nagy érdeklődést keltett a nagyszámban megjelent kisebb gazdák körében.

A verseny eredménye általában jónak mondható, a mennyiben sikerült egy a több — alint is egy soros kapalógépek között kiválóan — mint és a magyarországi gazdasági viszonyoknak is teljesen megfelelő gépeket találni.

A kedvezőtlen időjárás ugyan gátolta és hátráltatta a bizottság működését, de annak inkább kitüntetete a versenyvő gépek használatosságát, amennyiben azok még kedvezőtlen viszonyok közepén is legnagyobb részt teljesen jó munkát voltak képesek végezni.

A versenyen rendező egyesületek nagy köszönettel tartoznak a tótmegyeri uradalom tulajdonosának, gróf Károlyi Lajosnak, aki nagy előzékenységgel becsatolta rendelkezésre a versenyterületet és fogatokat, a aki a nagyszámúban megjelent vendégek elhelyezéséről és ellátásáról is gondoskodott, de köszönet illeti még az uradalom tisztákarát is, mely a verseny rendezése körül elismerés mértő buzgalmat fejtett ki.

A verseny eredményéről a „Köztelek” egyik legközelebbi számban fogunk részletes beszámolni. i. S. P.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Oldal	
Az OMGE. közleményei.	867
Iszpartórtók.	867
Gazdasági egyesületek mozgalma.	874
A viharágyú kérdéséhez.	874
Nemzetközi fogatos kapalógép-verseny.	875
Tárca.	
Burjant kinevezik.	868
Nívóvonal.	
Termelési kísérlet a nemessélt aleuithi és szé-kely tengervöl.	869
Állattenyésztés.	
A bonyhádi szarvasmarca.	870
Gazdasági névnyán.	
Pasztuló árpavetése.	871
Takarmanysok.	
Telhulladékok értékesítése hirszerzőkkel.	872
Néhány szó az olajpárák szállításáról.	872
Szűrészet, Kerítészet.	
Közeledik a szőlő-ajódlás ideje.	873
Léveleskérvény.	873
Irodalom.	874
Veszelemények.	876
Kerekdelem, tözede.	878—879

A m. kir. megfigyelésügyi miniszter ajánlásaival a VII. ker. Keresési út 72. szám alatti házban megtekinthető a hétfői és az önnapok közötti napok kivételével:

szombaton d. e. 9 órától d. n. 1 óráig.
Hétfői és az önnapok közötti napokon a museum zárva van.

A museum látogatása ingyenes.
A legközelebbi villamos-komzemelőhely a Keresési-útna a városból jövet VII. ker. Álló-árdorok utca sarkán, a városba menet VIII. ker. a Keszey-mező-utca sarkán van.

A magyar kir. földtanai intézet muzzsma a közönségnek díjazás nélkül nyitva áll minden vasárnap és csütörtökön. A látogatás 10—11 óráig.
Más napokon, hétfő és péntek kivételével, déltől 10—12-ig, egy koronára szemelnyeként belépjő díjletelése után tekinthető meg.

A „Köztelek“ legközelebbi száma a pünkösdi kettős ünnep miatt június hó 9-én fog megjelenni. Az elmaradó számot a mai és a legközelebbi szám tartalmának megővítésével kárpótoljuk.

Szerk.

Esküvő. *Buday* Barna az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület titkárja, a „Köztelek“ társzerkesztője, június hó 4-én vezeti otlárhöz Ó-Féherőrt Szabolcsmegyében *Buday* Mariskát, *Buday* Ferencz nyíregyházi ügyvéd leányát. Amiódön kedves kártsarcuk családi fészket alapít magának, ezután is a legteljesebb boldogságot kívánjuk neki s tudjuk, hogy a „Köztelek“ olvasói, akiknek tollával eddig is annyiszor szerzett oklást és élvezetet, őszintén azoknak örömlünkben s ezen örömlapját azoznak az őszinte jó kívánásokkal osztják, amelyek nemcsak a jó barát, hanem a közéletnek hivatott és lelkes munkása a legszelebbhő körököl méltán megérdemel. Adják az Eg. hogy a megelégedett boldogság, mely kollégának szívet éltetnek a legfontosabb percében be fogja tölni, állandó kísérője maradjon, hogy közpályai működésének terheit a családi szentesség boldogságában kipihenve, működésébe lankadatlan erővel folytathassa a mezőgazdasági ügyek előbbtervele terein.

Fagykrasultak figyelmébe. A földmívelésügyi miniszter utasította a szőlőszeti és borászati felügyelőket, hogy ott, ahol a szőlőket az idei késői fagyok érték, a fagy által megtámadott szőlőtőkét további helyes kezelésére s a bajok orvoslására a szőlőbirtokosoknak a megfelelő ubizagatásról és szaktanácsokat adják meg és vilgositák fel a szőlőbirtokosokat, mint eljárást kell követniük arra nézve, hogy az elemi csapások által okozott károk rendkívüli esetében a kizűdők kezeléséről szőlő törvény rendelkezései értelmében járó adóelengedés iránt való igényeket miként érvényesítsék. Ugyanezen alkalommal utasította a földmívelésügyi miniszter a szőlőszeti és borászati felügyelőket egyszer s mindenkorra, hogy elemi csapások bekövetkezése, vagy a szőlőnek akár által, akár növényi ellenségek föllepése és elterjedése esetére külön rendelet beírására nélkül a szőlőbirtokosoknak a védekezésre vagy az orvoslásra szükséges eljárások megmgyaradásával és demonstrálásával valamint általában megfelelő utmutatással és szaktanácsok megadásával segítségére tessenek.

A „Magyar Gazdaságföldénelmi Szemle“ 3. fülete a következő tartalommal jelenik meg: I. *Értekezések*. Dr. *Takács* Sándor. A dunai hajózás a XVI. és XVII. században. (I. közelemény). I. A Duna régi folyása és szabályozása; két tervezással. II. Hajózás és hajóépítés. III. A bécsi „Lampcheram“ hajói a Dunán. — II. *Adatok*. A semphel monolárok 1846-iki csehszabályai. Utasítás a hadi élelmezési felbiztos részére 1567-ből. Bátorzások 1721-iki törvénye. Fortunato Pratti kamarai

épitész-mérnök 1715-iki utasítása. Erdélyi postakéz 1634-ből. Váscsaszalankai Vagyselek. A Királyi Könyvtárból összeállított jegyzék. Dr. *Illay* János. (IV. pótközlemény). — *Ügyesdokor*. Pör. Antal: Adatok a XIV. századi bevándorlókról. *Sörös* Pongrácz: A komáromi rév és várn 1373—1490 ig. T. K.: *Bölenyék* Nádasdy vadaskerjében 1551-ben. T. K.: *Lubinai* tányeresimlők 1643-ban. T. K.: A királyi kőszegi fehérgyárja. — IV. *Gazdaságföldénelmi Szemle*. Közegazdasági Szemle. Akadémiai Értesítő. Ethnographia. Katholikus Szemle. Situngsberichte der kais. Akademie der Wissenschaften in Wien. Archiv für Religionwissenschaft.

Utasítás a jég elleni védekezéshez. A földmívelésügyi miniszter megbízásából az országos meteorológiai és földmágnésségi intézet „Utasítás a jég elleni védekezésre vihar-ügyekkel“ cím alatt egy kis füzetet adott ki, mely röviden ismerteti mindazon tudnivalókat, melyek a viharügyekkel való védekezés szervezésénél és a viharügyi kezelésénél szükségesek. A kis füzet a gazdasági egyesületek, szakköziskolák és szakközegok utján több ezer példányban osztják szét s azokivül ingyen megküldetik mindazonok kik szert egyeztetni levelezéslapon akár a földmívelésügyi miniszter IV. 3. h. ügyszálához, akár az emlitett intézethez (Budapest, II. Fő-utca 6. sz.) fordulnak.

Északamerikai lisztkivétel. Amerikában a gabonát előcsöbben szállítják, mint a lisztet. Ezen körülményekben lelli magyarázatát, hogy a gabona *nyerstermény*, melynek csak mintegy 70%-a dolgozható fel; a liszt pedig *gyűrtény* és mint ilyen értékesebb. Az értékkülönbséget nagyobb a nyersterményeknél előálló veszteség hányadánál is. Ezen díjcszabási különbséget alapján az amerikai malomok sikra szállnak a gabonakivétel ellen; mert mint kiszámították, az elmúlt évben mintegy 82 millió bushel búzát vittek ki liszt alakjában; a kivitt gabonya sulya pedig 127 0 millió bushel volt. Ha utóbbi mennyiségű lisztet fel dolgozva szállították volna a vasutak, 18 millió dollárnál nagyobb bevételért értek volna el. Kimutatják azt is, hogy a rendkívüli olcsó gabonakivételű tarifák következtében az angol monlár az amerikai buza feldolgozásával 100 fontonként 17½ ctossal előnyösebb helyzetben van, mint az amerikai. Nem csoda tehát, hogy ill. tarifapolitika mellett kész gyártmány-kivételre nem úgy mérvű, mint a nyersgabonyát. Minthogy a felszámolás nem használtak az „Interstate-Commerce-Commissionhoz“ fordultak panaszukkal; mely ennek jogosságát elismerve, elrendelte, hogy lisztért legfeljebb 2 ctal magasabb díj szedhető, mint a gabonáért, így azután el lehetett rá készülni, hogy az amerikai gabonaversenyen kívül az amerikai liszt versenyre is érzékenyen fogja kivételünket befolyásolni.

A gabonárák előrelátható változásáról. Következő sorokat vettük a földmívelésügyi miniszterümből: „A „Köztelek“ május 26-iki számában oly értelmű közlemény jelent meg, miszt a földmívelésügyi miniszter a múlt évben arra figyelmeztette volna a gazdaközönséget, hogy várjon a gabonaelárással, mert a ga-

bona ára, különösen a búzé, emelkedni fog. E közleményre nagy számban tartjuk kijelenteni, hogy a földmívelésügyi miniszter az árák várható alakulásáról soha semmiféle alakban sem véleményt nem nyilvánított, sem a gazdaközönség gabonájának eladásában, tehát tisztán a gazda körülményeit és belátásaitól függő kérdésben személyi irányban sem igyekezett befolyásolni, sőt lírányú publikációkat elvi szempontból sem engedélyezett. A közlemény valószínűleg összeállításra a kérdést a földmívelésügyi miniszternek harmad éve több ízben hangoztatott abbéli tanácsával, melyben főleg a kisgazdák arra intette, hogy a várható termésükkel való tözsései spekulációkkal, mint egyáltalán nem nekik való ügyekkel ne foglalkozzanak.“

Részünkről is konstatáljuk, hogy a földmívelésügyi miniszter direkt alakban a gazdák nem figyelmeztette a gabonaelárással való tartózkodásra s a búzaforgó közlemény szerzője ezt a figyelmeztetést csak mint konkluziót merítette a termésátiszakból.

Lisztkivétel előmozdítása érdekében a kereskedelmi miniszter ezévi január 1-től visszavonással különböző szállítási kedvezéseket ad. Nevezetesen a Szeuzen től fekvő, valamint Északamerikai kikötőkhöz. Fennálló kedvezéseket az összes vámkiföldi kikötőkhöz indított liszt-küldeményekre kiterjesztette. Mindazonok a vidéki malom-állomásokról, melyek Fiumétól távolabb vagy ugyanabban a távoltságban vannak mint Budapest, mérsékelt díjtétel alkalmaztatja a m. kir. államvasutak egész vonáira. Ezekről a vidéki malom-állomásokról eddig a Budapest—Fiumei 30 filléres engedély volt érvényes; az új mérsékelt díjtételek további kedvezéseket foglalnak magukban, hogy a budapesti és vidéki malomok közt Fiumétól a kivitelre kerülő lisztforgalom paritás létesíttessék. Ezen kívül arra az estre, ha Fiumén át egy év alatt legalább 30,000 tonna liszt szállították el, a budapest—Fiumei tételek megfelelő 108 fillérről alacsonyabb mérsékelt díjtételek kivételével, a többi díjtételekből 100 kg. liszt 6 fillényű superrefakciót adnak. Oly kivételkémények után, melyek a m. kir. államvasutak vonalán s a vonatkozó magyar vasutak mentén fekvő malom-állomásokról Óderbergen, Marchezgen, L/m. Bruckon s egyéb szarazföldi kiviteli utrányokon át a nyugati vámkiföldre szállítottak s a m. kir. államvasutak vonalán legalább 200 kilométer távoltságot befutnak, 100 kpr-önt 20 fillér, 200 km-nál kisebb, de legalább 50 km. távoltság után pedig aránylagosan kisebb refakcia folyósítassuk. Végül pedig az Adria a hajónál szállított liszt-küldemények után a hozzájárult vidékiakból megfelelő visszatérítés ad. Nevezetességgel alkalmazottak fegyvergyárakról. A földmívelésügyi miniszter értesítése szerint a cs. és kir. közbiztonságminiszter folyó év február hó 24-én 699. sz. rendkibocsátott körrendeletével alkett intézkedést, hogy a mezőgazdák és mezzei gazdaságnál alkalmazott égyének a fegyvergyáraklára lehetőség oly időben hivassanak, ha a földmők a szállítás-vevés és ártás munkáitaira való tekintettel ezeknél a munkánál a legkényebben nélkülözhetők s az illető hadtest-

Mint legmegbizhatóbb és legolcsóbb

magyak beszerzési forrása

ajánlatból

Mauthner Odön

os. és kir. udvari szállítói magkereskedése

Budapesten, VI. Andrássy-ut 23.

parancsnokságokat egyttal utasította, hogy a tényleges állományban beállott fogvatékok fedezése végett, különösen aratás idejében, amennyire csak lehetséges csakis oly fegyvergyárakra kötelek tartalelékek illendő pórtartalékokat hivassanak be, a kik a mezőgazdasági munkások sorába nem tartoznak, amennyiben pedig a mezei munkával foglalkozó ilyen nem tényleges állományu legénységnek behatása az emlitett okból mégis elegendőhöz szükséges válnék, ezekben a fegyvergyárakokat aól leendő felmérésre iránt benyújtott indokolt kérvények minidányiszor figyelembe véssenek.

Magyar-óvári szarvasmarhatenyésztési egylet borjulejelenek megnyitása. Folyó hó 15-én tartotta meg a Magyar-óvári szarvasmarhatenyésztési egylet a hédóvári uradalom támogatásával a vidék szarvasmarhatenyésztésfejlesztés érdekében létesített borjulejelenek megnyitását.

Az idei felhajtás szám tekintetében mögötte áll ugyan a mult évben felhajtott 140 drbnak, de minőség dolgában különösen a fajtajelleg egyöntetűségét illetőleg máris nagy javulás konstatalható, amely körülmény évről-évre annnyival is inkább lesz észrevehető és várható, mert az egylet fajai, akik hirtétől nékül kiszarzákból állanak, mások kerék ismenni, sőt a bírdát alkalmával egyszek közülök egyenesen riamatokat egyik-másik állatnál előfordul fajta-jellegtől eltérő szabálytalanságra.

Számban való megapadás azon körülménynek tudandó be, hogy az egylet szabályait a mult évben, amikor is tinné és 2 évesnél idősebb állat is vitélt, legelőre, akként módosította, hogy csakis $\frac{1}{2}$ -2 éves üző fogadtak el.

Az egylet saját legelővel nem rendelkezik, hanem e célra az uradalom az állatok számának megfelelő nagyságú legelő-terület enged át duna-szegei réthéől darabonként 14 korona felbértés az uradalom használatá, he metán a legelőt az állatoknak ártványzedelem miatt a lekötés vagyis október 30-ika előtt el kellene hagyniok, ugy minden ki nem használt hértet a fenti 14 korona összezhől káritérésképen 40 fillért az uradalom visszatér.

Felhajtás alkalmával minden állat az egylet által folyó szám szerint fillegyűjtve lesz ellátva s nyilvántartási jegyzék szerint az uradalom erre kirendelt alkalmazottjának átadva.

Ha a legeltetési idény alatt az állatok közül a legelőn ehuillana, vagy az ehuillott közül az uradalom, az egylet, valamint a tulajdonos becselője által megbecsültet s a tényleges értékének — amely azonban 120 koronát meg nem haladhat — $\frac{1}{2}$ része az egylet pénz-tárából a károsult fél kezelszer rögön feléztetik s a kár a kölcsönös állatbiztosítás elve szerint $\frac{1}{2}$ -részben az uradalmt, $\frac{1}{2}$ -részben az egyletet és $\frac{1}{6}$ -részben a biztosítás keretében levő állattulajdonosokat állaták számaránya szerint terheli.

Legelőre nem egyteli tók állatai is vétetnek fel, de ezek sem díjazás, sem biztosításban nem részesülnek.

Ölcső lópor a jég elleni védekezéshez. A földművelésügyi miniszter közbenjárására a közös hadügyminiszter megengedte, hogy a jég ellen viharügyekkel való védekezéshez szükséges lópor a gazda közönség a katonai szertárakból mérsékelt áron, kilogrammonként 76 fillért szerzhesse be. Ezen kedvezményes áru lópor a budapesti, gyulafehérvári, kassai, komáromi és temesvári tüzérségi szertáraknál, a nagyszabeni, beszercebányai és pozsonyi tüzérségi kózsztályáraknál és az aradi műszaki tüzérség kezelési osztályánál szerzhető be, ha az araj feljogosított egyesületek, intézetek vagy hivatalos közegok igazolják, hogy a lópor védekezési célzokra, fég felhajtás, illetve igazonyok kiállítására fel vannak jogsította a gazdasági egyesületek, az országos meteorológiai

és földmágnassági intézet igazgatósága, a vincerlérisikati igazgatóságok, valamennyi szőlés- és borászati felügyelők, a kik különben közvetlenül is tehetnek megrendeléseket. Mivel pedig a kedvezmény csak abból a szőlőlő anyaglépeltetett, hogy azszal a jég elleni védekezés a gazdaközönségnek megkönnyítessék, a közigazgatási hatóságoknak tetteket költességgé, hogy a lópor mikénti felhasználását szigoruan ellenőrizzék s az szzal való visszatérés azonnal a kedvezmény megszüntetését vonja maga után.

Lapunk mai számához az általánosn előnyösen ismert *Biehn* János aszfalt- és vegytermékek gyárának a *valódi aszfalt fedelmek*re vonatkozó prospectusa van mellékelve, melyre olvasóink szives figyelmét felhívjuk.

NYILTÉR.*)

Superfoszfátot,

kénvasas-kálit, kénvasas-ammont,
kóvasavas-kálit,
(dobánytrágyására)

kénpórt,

(legfjnomabb — 78% Chancel oldium ellen)

régzalcot, 98/99%

legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

MŰTRÁGYA, KÉNSÁV-ÉS VEGYI IPAR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPESTEN,
V. KER. FÜRDŐ-UTCSA 8. SZÁM.

A
jövő vámpolitikája
és
uj vámtarifánk.

Az Országos Magyar Gazd. Egyesület
vámügyi bizottságának megbízásából
írta:

RUBINEK GYULA

az O. M. G. E. ügyvezető titkárja.

Nagy kvart alak 320 lap.

Ára 10 korona.

Megrendelhető a

„Köztelek“ kiadóhivatalában.

*) Az e rovatt alatti közzélékért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

1899. évi fangalom: 26, 480 bál.

Felhívjuk
a t. oz. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti gyapju-ankuziokra,

melékek ideől első sorozata 6 év. jaltusa hó 6-án vanm
szüneteltetve. A szüneteltetés M. A. Ö. Gyapju-
rendés vitélt Budapest, Dunaparti tanyapályákon
vitélt Budapesti Gyapju-ankuziokra, melyek a t. oz.
váltása tényleges díjbevezetésben, valamint igen
szükségesnek mutatott.

Beküldetésnek előzőleg is mindannyom felvilágos-
tást kérünk meg.

Gyapjuárvérrel vitéltnek

HELLER M. S TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-út 13.

Felhívás tejszölözépg versenyre!

Nyílt levél az összes tejgazdasági gyé-
gyárosokhoz és azok képviselőihez!

Tudomásunkra jutott, hogy az újonnan meg-
alakuló falusi tejszölözékteknel és egyes
tejgazdaságilag foglalkozó birtokosoknál kü-
lönböző rendszerű tejszölözé gépeket arra
való hivatkozásnál ajánlanak és adnak el,
hogy az illető faliszegpek ép olyan töké-
letes módon választják a zsírt a tejből,
mint az *alfa separator*. Szükségessnek
vélem a *gazdaközönség érdekeinek* szem
előtt tartásával e tekintetben felvilágosítást
nyujtani.

Hivatkozhatnék ugyan az 1899. évben
legutóbban Angolországban megtartott ver-
senyre, hol az *alfa separator* messze felül-
múlta az összes használatban lévő főlözé
gépeket. De, hogy a t. gazdaközönségnek
alkalma legyen az *alfa separator* ver-
senyképességéről és felülmulhatatlan-
ságáról meggyőződést szerezni, tisztelettel
felhívom az összes főlözépg gyárosokat és
azok képviselőit: vegyenek részt egy Buda-
pesiten rendezendő főlözépg versenyben,
hadd lássa a t. gazdaközönség, mely géppel
minő eredményeket és minő kihasználást
lehet elérni.

Hogy pedig a versenytől való tartózkodást
semmi kifogással megokolni ne lehessen,
kijelentem, hogy a főlözépg-verseny összes
hivatalos rendezési költségeit viselni
fogom, a verseny tehát a t. főlözépg el-
adónak költséget nem fog okozni, to-
vábbá, hogy a földművelésügyi miniszterhez
beadványt intéztem, melyben szakközönség
s megbízottjának a versenyre való kiküldé-
tését kértém. Egyttal kötelezően kijelen-
tettem, hogy a kiküldendő közeg intézkedé-
seinek magamat alkívem. Ennélfogva tiszte-
lettel felkérnem a főlözépg gyárosokat és
képviselőit, sziveskedjenek a versenyben való
részvételüket velem tudatni, hogy a kellő
intézkedéseket megtehessem.

PFFANHAUSER ALFRED MÉTÉK,

az Alfa-Separator Részvénytársaság
igazgatósági tagja.

978

Megjelent az „Országos Magyar Gazda-
sági Egyesület“ kiadásában *Az Utjaki Uradalom
Üzleti berendezése a „Köztelek“ szerkesztősége*
által kiittentett pályámt. Két tábla hat ábrával.
Írta: Wiener Moszkó. Egy hazai beltérjes
uradalom üzleti ágának jövedelmeközösgére és
az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó
részletes adatok ismeretése. 104 oldalas csinos
könyv. Ára portéménzes megküldéssel: 55
kracédr. Megrendelése a kiadóhivatalba
intézendők.

A szőlők védelme az oidium (lisztharmat) ellen.

Szöleink újabb veszedelme az **oidium** (lisztharmat), mely mint az országról szürke pora rakódik le a szőlő részekre, kiválgol azonban a szőlő **bogyójára** és elrobosítja a termést. A szőlő **oidium** betegsége ellen azonban lehet védekezni. **Kénport** szokták fújni a tőkésre, amely a bajt megöli. A tiszta kénport azonban igen sokszor hamisítják és hatása függ az időjárásról. Ha nincsen legalább 25° C meleg, nem hat, szél lefújja, esz lemossa, hiába porozunk. Ezen a bajon segít a **dr. Aschenbrandt-féle réz-kénpör**, melyet igen finoman porozunk a tőkésre s amely megfelelő ésszetételű fogva igen jól **odá tapad** a szőlőre és így hatása az **időjárásról sokkal függetlenebb** mint a tiszta kénpör. Ritkábban is kell vele porozni, kevesebb is foglye boldog s így ha nagy réztartalmánál fogva kisebb drágább is mint a tiszta kénpör, használatá annál mégis előnyösebb. A **dr. Aschenbrandt-féle „réz-kénpör”** olmozott zúsmakomban, védjeggyel szállítatik. Ára 50 kg zúsmában a kg. 52 fillér; 10 kg zúsmában a kg. 56 fillér; 5 kg zúsmában a kg. 56 fillér. Megrendelhető a „Magyar Mezőgazdász Szövetkezetéknél” és a „Horvátszi Lapok” kiadóhivatalánál Budapesten. Ez utóbbit ingyen küldi meg annak, aki hozzá levelezőlapon fordul, az **oidium** ellen való **védekezésről szőlő népies füzetet**.

KERESKEDELEM-TÖZSDE.

Budapesti gabonázról.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napi jelentés a gabonázletről. 1900 június 1.

A mai határőrdönlet egyetemen a készruha piacokra a gyenge forgalom mellett ment végre, csak immel-ammal kötetten halmi változatlan áron. Az októberi buza elég változott, míg délfelé egy kis esésre — mely állítólag kártékony befolyással lehet a vetésre, — egy esékénylőnek megvárható. Kifejezett irányzat azonban nem konstatalható.

Készrúban, mint már fentebb emeltük, áll körül 7—8000 q. buza forgalomba, a malmok nehezen kötik meg az üzletet s inkább 10 fillérel alacsonyabb áron voltak hajlandók vásárlásokat eszközölni. Ma volt már az első júniusi felmondási nap, mely általában mégis 40000 m. buza került szállásra, míg tengerből nem volt felmondás. A napihozatal mértékét és 13000 m. tesz ki.

Aranyjéző 100 kg-ra vonatkozóan:

Elsőadott:			
Búza:			
Ti szőlőfő:	100 mtn. 81 kg	K. 16.25	3 hóra
	50 „ 80 „	„ 16.25 „	„
	1750 „ 80 „	„ 16.10 „	„
	100 „ 80 „	„ 16.10 „	„
	100 „ 80 „	„ 16.10 „	„
	100 „ 78 „	„ 16.50 „	„
	100 „ 78 „	„ 16.50 „	„
	100 mm. 78 „	K. 15.80	3 hóra
	400 „ 78 „	„ 15.80 „	„
	100 „ 78 „	„ 15.80 „	„
	100 „ 78 „	„ 15.80 „	„
	100 „ 78 „	„ 15.80 „	„
	100 „ 77 „	„ 15.80 „	„
	100 „ 76 „	„ 15.80 „	„
	200 „ 77 „	„ 15.90 „	„

Pestmegyei:	100 mtn. 79 kg.	K. 15.90	3 hóra.
	100 „ 79 „	„ 15.90 „	„
	100 „ 79 „	„ 15.70 „	„
	400 „ 79 „	„ 16 „	„
	100 „ 77 „	„ 15.60 „	„
	200 „ 76 „	„ 15.70 „	„
	650 „ 76 „	„ 15.70 „	„
Fehérmegyei:	1300 „ 78 „	„ 16.10 „	„
Békés:	150 „ 75 „	„ 15.65 „	„
	200 „ 74 „	„ 15.50 „	„
	150 „ 74 „	„ 15.50 „	„

Árbanban vontatott forgalom és mérsékelt kínálat mellett az árak változatlanok; takarékmánygát 11.20—0.60 faszék, míg a sörgegyár takarékmánygát meg is kapta a vételőtől.

Rozsán az árak kedvelen minőség szerint 13.20—14-K-ig értek el.

Tengeriben jobb kínálat mellett az árak gyengén tartottak, szokványárúért helyben 11.—11.20 K. jegyűnk. Különösen uszálytúr kínálat, míg a álomás már kevés ár van. Zab változatlan.

Határidők egy órai árak:	
Búza október 1900.	10.04—06—
Tengeri júniusra	11.16—18—
„ „ „ „ „ „	11.22—30—
Rona októberre	14.28—30—
Zab októberre	10.32—30—

Szesszűlő.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő)

A szeszüzletben e héten az üzemletmentélt volt és nagyobb tételek változatlan szűlő áron jöhettek forgalomba. Elkelt finomított szesz nagyban azonnali szállásra 110—50—117.50 K. adózatlan, adózatlan 49—60—47.50 K. helyből gyárak által.

Vidéki finomítottgyárak által finomított szesz nagyban 114—50—115. — K. adózás és 44.50—45. — K. adózatlan kelt az azonnali, valamint június szállásra.

Részösszes szűlő és jó vételűek mellett adózta 116—50—117.50 K., adózatlanul 49—47.50 K. kelt.

A denaturált és adózott nyerseszék ára változatlan.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyerseszék e héten gyérten volt kínálva és csak néhány kisebb tétel került forgalomba 38.——38.50 K. azonnali, valamint későbbi szállásra.

A kontingens nyerseszék ára Dunapentén 37.0—38. — korona.

Első jegező 42——42.40 korona, kontingens nyerseszék.

Felső jegező 112——112.1/2 korona adózott és 99.7/2 — korona adózatlan szeszét.

Tízszáz jegező 19.50—20— korona kivétel szeszét 60.7/2 — korona.

Kivételre e héten több közszakmágyi finomított szesz vitelre, mely közül felé le szállva.
Vidéki szeszgyárak közül: Lócsonn, N. Tapolcson, Temesvár 1/3 koronával drágábban, a többiek változatlanul jegeznek.

Budapesti árúvártak s hűten: Finomított szesz 116.50—117.50 korona, denaturált szesz 110.50—117.50 K., nyerseszék adózva 114.50—115.50 korona, nyerseszék adózatlan (szekingens) — — — — — korona, denaturált szesz 37— — — — — korona. Kontingens nyerseszék — — — — — korona.

Arak 10000 Heterokontinál hordó nélküli bértmentve budapesti vasúttalombához szállítva készpénzítés mellett árúndok.

Vetőmagyár. (Mauhsner Odón tudósítás.)

Tekintve az elhaladott évszakot, az ilet előd-szerint máj esendes. A forgalom javarésze **malmszagra** és kölesre szorítottak, amelyekből nagyobb mennyiség köles el. Ezek keresletre találtak a szőlőgyárak és szőlőkarmatózásokra szolgáló növények magyval, különösen **tanasi búza, csillaggyár, pohánka, lógyu tengeti szil.** Lucsermából is kelt valamelyes, éppu takarékmánygát.

Jegyzék nyers árúrt 100 kgonként Budapesten érvé:

Lucerna, francia	128—132
Lucerna, magyar	100—110
Muharag	17—18

Hedrich és Strauss „Környelmén” ördeti tudósítás a „Közlekek” részére. 1900. május 31-én.

Rozsaszűlő			
Szám:	0	0/1	I. II. III. WR.
Ár:	Kor.	24.20	23.20 22.50 22— 19.20 16.00 21.40

K ö l e s k á s a :					
Szám	0	1	2	3	4
Ár:	Kor.	26.—	25.—	24.—	22.50 21.—

Risztakarmány	Árpáda	Takarmányára
10.20 K.	10.50 K.	9.60 K.
Rozskorpa		

Áraink 100 kgonként, helyben, elegetyűt tiszta-szűlűnek véte, azáltal egyűt értendők.

Az Erzsébet Gőzmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Közlekek” részére. Budapest, 1900. május 31-én. Kölemezészek nélküli árak 100 kgonként, teljesyűt tiszta szűlűnek érvé, azskálta, a budapesti vasúti vagy hajó-állomáshoz szállítva:

B u z a s z ű l ő											
Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	7/8
Ár:	K.	27.40	26.—	24.20	23.—	22.40	21.20	19.30	16.20	14.80	14.80

Búza takarékmánygát		buzakorpa	
korona	11.60	9.40	9.40

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszkek átról.

Magyar posták vásárcsarnok ellátás előkészítészek üzleti jelentése, 1900. május hó 30. óról.

Forgalmunk a hét első felében közepes volt. Nagyrészt élelem, élelmiszer, vajjal és zöldségüzletet adtuk el. Az irányzat, tojás kivételével, mely folytonos éleket kereslet tárgyát képezte s magasabb áron kelt el, lánynya. A húszlét szűlűk szűlűk.

Fűszkek:

1. szűlű tojás 90—90, szűlűyi 88—90 koronával kelt el eredeti árándok.
Első baromfiok elkelt értéke, nagyság szerint 1*20—180, fiatal lina 1*80—300 koronáért párnoként. Ö 140—160 fillér egészben s kgonként.

Tejtermékeknd az irányzat kedvezőbb lett. Hozzávalókát nagyrészt változatlan áron különböző helyen kelt el. In levél 2—2.20, fűszér 1.40—1.60 K, túró 20—24 fillér kgonként nagyban.

Zöldségüzleték elhanyagoltak, eladtunk 10K04 40—60 kalarából 3.00—4.40, úrgyrt 20—30 koronáért szűlű. Szárga bőséges hoztalok folytán szűlűk szűlűt áróból. Minőség szerint elhelyezték I. rendű 1*00—120 K, közepeset 60—70 fillérűt kilóját.
Üdönsgok: Dinnye, nagyság szerint 2—10 K drája. Éper 180—180 fillér kilója. Barack 70—80 fillér darabja.

Hivatalos árjegyzés

Budapesti szűlűvárosi vásárcsarnokhoz használt árúndokárak, Budapest, 1900. május 31-én.

Hús és hústermekék. Malhas 1 q. hűtője I. rendű 108—112, II. r. 100—108, III. r. 96—100, eleje I. r. 96—100, II. r. 92—96, III. r. 88—92, borjúhús I. q. hűtője I. r. 94—100, II. r. 90—94, eleje I. r. 84—90, II. r. 78—84, bárány I. q. hűtője I. r. 88—92, eleje — — — — —, birakús I. q. hűtője I. r. 88—92, II. r. 78—86, eleje I. r. 74—80, II. r. 64—74, sertésbűs I. q. szűlűvárosi hűtőben — — — — —, vidéki 94—100, szalonna nélkül budapesti 80—92, — — — — —, vidéki 72—80, sertésbűs pókökkel való — — — — —, kocsonyáknak való — — — — —, fűszűlű budapesti I. r. — — — — —, vidéki II. r. g. 124—130, malhas 60, szűlűs I. r. : 225 000—700, tisztított I. r. 1. kg. 0.—, — — — — —, sonka 1 kg. nyers, hely. hentesek 0.90—1.20, fűszűlű hely. esztől 0.90—1.50, esztől nékű: 1.20—1.70, sonka fűszűlű nyers, esztől 1.70—2.00, esztől nékű 2.20—2.50, kolbász 1 kg. nyers — — — — —, fűszűlű I. r. 1.40—1.80, szalonna I. q. — — — — —, adótt 104—108, fűszűlű 80—120, sertésbűs I. q. hűrdője 116—120, hordó nélküli budapesti I. r. 112—116, szalóni 1 kg. helyből 260—300, prágai — — — — — korona.

Baromfi. a) Élő: (1 pár) csirke rántani való 0.90—1.40, tyúk befűlő I. r. 2.30—2.40, kágyan hűvű I. r. 0.00—0.50, sovány 0.20—0.40, túcsa hűvű I. r. 0.00—0.50, sovány helyből 2.20—2.40, lina fiatal udönsgok 0.—, — — — — —, hűvű I. r. — — — — —, sovány

Gazdaságok, Iparosok és malmok részére ajánlja a

DREZDAI MOTORGYÁR Részv.-Társas. (ezelött MILLE) 100
 gáz-, benzín-, petrolenum- és acetylen-motorait, loeorg- és locomobiljait.

Nagyzerű újítások Minden kiállításon
 szabadalmazott és versenyen első
 szerkesztel. díjakkal és érmek-
kel kitüntetve.

Fabrikációs hely: Gellért Ignác és Társa, Budapest, Fl. Teréz-körtút 41. FŐKÖNYVELŐ BUDAPESTEN.

Importált eredeti
angol kosok
 kaphatók:
PICK OSWALD-nál
 BUDAPEST,
 VIII., Külső-Kerepes-ut 1. sz.

Földbirtokosok,

gazdák és raktár-
 vállalatok stb. fi-
 gyelembe.

Austria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsonzó intézetem

ajánl igen csekély kölcsönű mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telített

kazal ponyvákat,

vasuti wagonok és más mezoi termékek betakarására szolgáló ponyvákat, továbbá 12 □ mtr. nagyságu, behorászhoz alkalmas **szekerponyvákat**, mialtal saját ponyvának beszerzése megtakaríthatik. Ugyazint

zsákok is kölcsönöztetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyazint legelőszobban szereshetők be új és használt 728

telített ponyvák,

valamint **szekerponyvák** 7 korona és 9 korona, továbbá új és használt

z s á k o k

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Minden 50%-kal olcsóbb mint bárhol.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

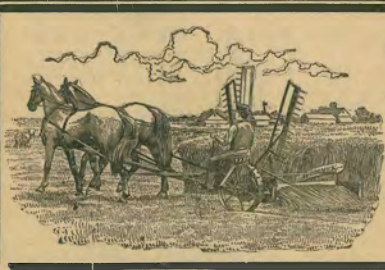
Budapest, V. Arany-János-utca 12.

TELEFON.

Steghmann & Co.
 Nagel Adolf, Budapest.

HIRDETÉSEK

felvetetnek a kiadóhivatalon
 BUDAPEST,
 1900. június 2-án

Mc Cormick Harvesting Machine Company.

Chicagoí aratógépgyár.

Kévekötaratógép. Marokrakóaratógép.

Fűkaszalógép. Szénagyűjtő-gereblye.

Kaszaelősitő. Kéveköztiszog.

Nemrég nyitottuk meg Budapestben új üzletünket és azt magunk vezetők egyen-
 sen saját szemünk szerint. Ezen időnyben szolgálatunk tisztá manillakötőszinngel,
 melyet Chicagoí gyárukban gyártottak.

Képes árjegyzékekért és utmutatásokért tessék az alul jelzett címhez fordulni:

Mc Cormick Harvesting Machine Company.

WILLIAM J. STILLMAN, igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 38. szám.

Hazai Ipar

FUCHS ÉS SCHLICHTER
Budapest. VI. Jász-u. 7.

Csakis

a

Hazai Ipar
pártoljuk.

Méltóságos Báró Orczy Andor ur njszászi uradalmán (vasuti állomás Újszász, Pestmegye)
34 darab 1 1/2 éves fehér gőndör szőrű faj kecsa darabja 60 korona.
26 darab 8 hónapos fehér gőndör szőrű faj kecsa darabja 40 korona.
18 darab 8 hónapos fehér gőndör szőrű faj kan darabja 40 korona.
2 darab 2 1/2 éves Kornstein testréktől vett faj kan darabja 90 korona.
a sertés tenyésztés felhagyása folytán eladó.

A sertések vérszemetek; megtekinthetők a tápiói majorban Újszász állomástól 1/4 órányira. — Felvilágosítást ad Göböljárás majorban Póka Lajos tisztartó. 965

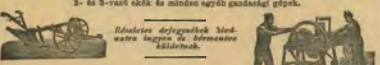
Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárok Budapest Vázi-k-út 63. sz.
Átal a legújanyosabb árak mellett ajánljátok:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek
továbbá járgány-csőplőgépek, lőnerő-csőplők, tisztító-rosszák, kukoricázók, kaszáló- és -lőgépek, szénajutók, boronkák.

"Columbia-Drill"
legjobb sorvetőgépek, szénkavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, szénkák, lőerő-csőplők, szénajutók, boronkák.

Lincolni törzsigyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

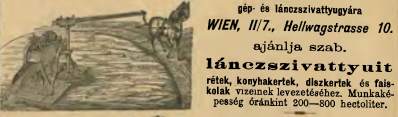
Sertésenyésztők figyelméire.
A 13652. szám alatt szabadalm. SOMOGYI GÉZA-féle állatok emésztését elősegítő por mindenféle sertésbetegségek ellen sikeres hatással bír.

A 13652. sz. magy. kir. szabadalmi okiratnak kivonata.
Jelen találmány tárgya egy eljárás, áll a táppor előállítására, melyet állatok, különösen sertések egy folyékony, mint szilárd táplálékába belekeverve, annak emésztetőségét megkönnyíti.
Mint a tapasztalatok bizonyították, ezen tápporral ellátott táplálék az állat szervezetére igen jótékonyan hat, a menyiben annak ellelőképesseget betegségek ellen más arányban rövid használat után nagy mértékben növeli.
Figyelemztetés.

A por, melyet az állattal együtt bevesz a sertés, a gyomorból megemésztés után a vékonybélbe kerül, a hol az tovább emésztődve annak alkalmas részait a béli szivó edények (bolyhok) által felszívódnak a tápláló szervek erein keresztül a vérbe vihetőek és széntalmán vérszerű állat szövetjeiknek a test minden részében innen van tehát az, hogy a por tartalma szorint betegség hat mert ha találmányom rendszeresen használva lesz, sikeres eredménytől jár és bármely állattal alkalmazható.

Használati utasítás.
Ha az állat nem eszik és nem emészt, hetenként 2-szer 3 deka 1 1/2 evőkanállal adandó naponta.
Ha az állat gyengékedik, az első két nap 5 deka 2 1/2 evőkanállal naponta. Azonban, ha betegségbe megy át, két napon át 8 deka 4 evőkanállal tetendő.
A por kevés big dózisho keverendő.
Elismerő leveleka legnagyobb uradalmakból vannak.
Kapható mindenütt.
1/4 kg. doboz 90 fillér (45 kr.), 1/2 kg. doboz 1 korona 80 fillér (90 kr.)
341 Készítő SOMOGYI GÉZA, Arad.

HAMPEL JÓZSEF

gép és lánccszivattyúgyára
WIEN, II/7., Hellwagstrasse 10.
ajánlja szab.
lánccszivattyúit
rétek, konyhakertek, díszkertek és falkövek víznek levetéséhez. Munkaképesség óránként 200—800 hectoliter.

Lőjárgány
1—4 kerécsnek egyszerre való használatához. Növelőerővel mely k. 682 takál.
Használt lánccszivattyúk és járgányok állandóan raktáron vannak.
Arjégytek ingyen és bérmentve.

797. szám. 1900.

Földhaszonbéri hirdetés.

A m. kir. közalapítványi uradalom f. évi október hó 1-től következő birtokait adja haszonbérbe:

A temesvármegye Hittlyás községben fekvő 94 ⁴⁹⁸/₁₉₀₀ holdat 6 évre.

A Dragzina községben a Temes folyó jobb partján fekvő 275 ¹⁹⁸²/₁₉₀₀ holdat 6, esetleg 12 évre

A Cserna községben 1121 ¹⁸⁹/₁₉₀₀ holdat 12 évre és az Izgár községben 1321 ¹⁸¹/₁₉₀₀ holdat 8 évre.

A haszonbérbeadás zárt ajánlatu versenytárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árverésen f. évi június hó 27-én délelőtt 10 órakor fog eszközölnetni a Buziás fürdőhelyen székelt m. kir. közalap. gazd. ker. fötíztség hivatalos helyiségében.

Ezen határnapra bérleni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 1 Kor. bélyeggel ellátott és kellő bánatpénzzel felszerelt írásos zárt ajánlataikat, melyben a holdanként megajánlott évi haszonbér összege számokkal és betűkkel kírandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérbeadási feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti, — bértárgyanék külön borítékba a fenti határidő előtt alólrít Fötíztséghez nyújták be, a borítékára feljegyezvén, hogy az ajánlat, mely bértárgya rszól.

Bánatpénzül a bérleni szándékoló birtoktest minden holdja után Kettő (2) korona csatolandó a zárt ajánlatokhoz vagy teendő le a szóbeli ajánlat megtétele előtt készpénzben vagy az állam által óvadékképesnek elfogadott értékpapirokban.

Kikiáltási ár év és holdanként:

a hittlyási 94 ⁴⁹⁸ / ₁₉₀₀ holdnál	44 kor. 20 fill.
a dragsinai 257 ¹⁹⁸² / ₁₉₀₀ „	26 „ —
a csernai 1121 ¹⁸⁹ / ₁₉₀₀ „	12 „ 10
az izgári 1321 ¹⁸¹ / ₁₉₀₀ „	9 „ 20

Olly egyének, kik gyámhatalom vagy gondnoksg alatt állanak, ugyszintén a kik az uradalommal szemben hátralekos tartozatban vannak, vagy bármí czímen perben állanak az árverésből ki vannak zárva.

Elkésve érkezett vagy utóajánlatok valamint kellően fel nem szereltt figyelembe vétetni nem fognak.

*Az ajánlattevők közti szabad választási jog az uradalomnak fentartatik.

A részletes haszonbéri feltételek alólrított fötíztségnél, valamint a hittlyási birtokra vonatkozólag a nagykövesri, dragzinai és csernai birtokokra vonatkozólag a török-szákosí, és az izgárra vonatkozólag a zsidovini uradalmi ispánságoknál is a szokásos hivatalos órák alatt betekinthető vagy érdeklődők költségein lemásolhatók.

Buziáson, 1900. évi május hó 17-én. 98c

A m. kir. közalap. gazd. ker. fötíztség.

Kapható

egész éven át **legelő rendű fiatal nehéz**

erdélyi ígás ökor

Papp Antalnál,

Szamosujvárt.

A készlet egész éven át állandóan 900
800—1000 darab.

M. kir. államvasutak.
Igazgatóság.
74530/C.I.

Hirdetmény.
(Díjkezdőmenyek) érvényen kívül helyezés.
A kezeletünk alatt álló h. é. vasutakon 1899. év november 1. óta érvényes árudíjszabáshoz (II. rész) folyó évi január 1-én kiadott „Függetl.” 63. és 64. oldalán XXXVIII. csoport 1. és 2. tétel szám alatt közölött kedvezmények 1900. július 1-től kezdve érvényen kívül helyeztetek.
Budapest, 1900. május 23-án.
A m. kir. államvasutak igazgatósága a részes h. é. vasutak nevében.
(Utánnyomás nem díjaztatik.)

BRÄUSWETTER JANOS
SZEGEDEN

ORÁK ÉKSZEREK
10 ÉVI JÓTÁLLASSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

1897. Kibér nemzetközi vetőgépverseny első díj: állami arany érem.
1898. Lévi nemzetközi vetőgépverseny első díj: nagy örmény arany érem.
1898. Hódmezővásárhelyi vetőgépverseny első díj: arany érem.
1899. Marosvásárhelyi vetőgépverseny első díj: arany érem.
1899. Szegedi kikiáltás első díj: legnagyobb elismerés.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja:
Magyarország legújabb és
legjobb 1903 vetőgépét.

szabad kiváltható kapacsoktyúkkal alátölti

szik és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas

Z. A. L. A. D. R. I. L.

szervetgépét továbbá szabad „Perfekt” olasz és igen jó könnyű vetőgépét, legjobb szerkesztett Saab-re dazzerli szaróképit, berendezt, jartányrak, szénnyelők, restálé és mindenféle gazdasági gépet.

„Planot jr.” Psz. kézi-toló répakapa és töltőgép, a 10 frt. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Leopold Adolf börgyára

Tata-Tóváros.

Vesz mindennemű állati bőröket, szerződésleg is. Készít szarvasbőr, mosó-, tőrle bört, ceseres, fehér írhát, ezekből állandó raktár. Elvállal minden e szakba vágó munkákat.

6440

Vonatösszeköttetések

Budapest és a nevezetesebb hazai fürdők és gyógyhelyek között.

MAGYARÁZATOK:

Az indulási és érkezési idők középpontjára időre vonatkoznak.

Az éjeli idő esti 6 órairotól reggeli 5 órai perzig a perczeket jelző számgjegyek alkalmazása által van kifejtve.

A gyorsvonatok vastagon nyomtatott órák és percz-számmal van jelölve.

× Csak május és szeptember hónapokban közlekedik.

⊗ Csak június 1-6-ól szeptember 15-éig bezárólag közlekedik.

⊕ Csak június 1-6-ól augusztus 31-éig bezárólag közlekedik.

⊖ Csak június 15-6-ól szeptember 15-éig bezárólag közlekedik.

Alap, (vasuti állomás Sárospárd), Budapest-Kelenföldön át.

Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 8:00 8:30 9:00
Sárospárd ..... érk. 9:00 1:15 4:15 11:21

Barlangiiget, (vasuti állomás Szepes-Béla).

a) Kassa—Poprád-Felkán át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 8:00 10:40
Szepes-Béla ..... érk. 9:00 1:15 8:50

b) Zsolna—Poprád-Felkán át: Budapest ny. p. u. .... ind. 9:00
Szepes-Béla ..... érk. 9:04

Bárfa, (vasuti állomás Bárfa, Kassa Eperjesen át).

Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 8:00 10:40
Bárfa ..... érk. 7:30 10:07 10:27

Báza, (vasuti állomás Medgyes), Budapest k. p. u. .... ind. 8:30 5:45 9:15
Medgyes ..... érk. 2:10 4:00 10:00

b) Aradon át: Budapest k. p. u. .... ind. 8:10 10:00
Medgyes ..... érk. 2:30 4:06

Bikszád, (vasuti állomás Tessed, Gyönyör-Váralja).

a) Miskolc—Bálys—Királyháza át: Budapest k. p. u. .... ind. 8:30 8:35
Tessed ..... érk. 9:28 4:41

b) Püspök-Ladányon át: Budapest k. p. u. .... ind. 6:50 9:15 7:15
Tessed ..... érk. 4:30 9:08 8:58

c) Püspök-Ladány—Sztanis-Nyérén át: Budapest k. p. u. .... ind. 9:15 7:35 9:15
Sztanis-Váralja ..... érk. 9:14 8:18 8:12

Borzák, (vasuti állomás Szász-Régen).

a) Kolozsvár—Székely-Kovácsnán át: Budapest k. p. u. .... ind. 9:15
Szász-Régen ..... érk. 12:18

b) Arad—Székely-Kovácsnán át: Budapest k. p. u. .... ind. 9:10 2:15 10:00
Szász-Régen ..... érk. 6:19 6:19 7:14

Buziás, (vasuti állomás Buziás-Fürdő).

a) Miskolcra át: Budapest k. p. u. .... ind. 8:10 8:20 7:00 10:10
Buziás ..... érk. 4:14 10:12 10:02 10:00

b) Miskolcra át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:10 8:50 2:35
Gisz ..... érk. 12:48 4:49 8:51

c) Fülken át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 9:35 1:10
Gisz ..... érk. 11:54 4:14 8:14 7:44

Csorbát, (vasuti állomás Csorbát).

A csorbai-csorbátú fogaskerék vasut csak június 10-6-ól szeptember 15-éig bezárólag van nyitva.

a) Kassa-Csorbán át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 8:00 10:40
Csorbát ..... érk. 5:30 10:58 8:58

b) Rutkán—Csorbán át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 5:30 1:10
Csorbát ..... érk. 5:30 10:01 8:01

c) Zsolna—Csorbán át: Budapest ny. p. u. .... ind. 7:30 6:00
Csorbát ..... érk. 5:30 1:30

Czémét, (vasuti állomás Eperjes), Kassa át.

Budapest k. p. u. .... ind. 7:10 7:30 2:35 8:00 10:40
Eperjes ..... érk. 2:10 5:08 10:41 8:00 8:06

Élispatak, (vasuti állomás Eperjes).

a) Kolozsváron át: Budapest k. p. u. .... ind. 8:30 5:45 9:15
Élispatak ..... érk. 7:11 9:28 9:18

b) Aradon át: Budapest k. p. u. .... ind. 8:10 8:15 10:00
Földvár ..... érk. 7:11 4:21 9:08

Feketehely és Igó-Fürdő, (vasuti állomás Igó).

Budapest k. p. u. .... ind. 7:10 9:00 2:35 8:00 10:40
Igó ..... érk. 3:17 6:44 12:00 8:31 6:30

Gánéz, (vasuti állomás Gánéz).

Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 2:35 8:00
Gánéz ..... érk. 9:28 12:23 9:15

Gyeryániget—Kabolca-Pojána—(vasuti állomás Mára-

maros-Sziget, vagy Nagy-Bozók). a) Miskolcra—Bálys—Királyháza át: Budapest k. p. u. .... ind. 8:50 8:55
Mára-maros-Sziget ..... érk. 10:10 4:58
Nagy-Bozók ..... érk. 12:20 5:30

b) Püspök-Ladányon át: Budapest k. p. u. .... ind. 6:50 9:15 7:15
Mára-maros-Sziget ..... érk. 4:30 10:00 9:00
Nagy-Bozók ..... érk. 5:30 11:02 11:02

Harkány, (vasuti állomás Siklós-Vakány).

Uj-Dombóváron át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:15 8:00 3:30 9:00
Siklós-Vakány ..... érk. 12:20 9:10 9:25 9:30

Herkulesfürdő, (vasuti állomás Herkulesfürdő).

Temesváry-Józsefvároson át: Budapest k. p. u. .... ind. 8:30 2:30 7:00 10:10
Herkulesfürdő ..... érk. 7:52 12:28 10:10 9:18

Kovácsna, (vasuti állomás Kovácsna).

a) Kolozsvár—Brassón át: Budapest k. p. u. .... ind. 8:30 9:15
Kovácsna ..... érk. 12:30 9:02

b) Arad—Brassón át: Budapest k. p. u. .... ind. 2:15
Kovácsna ..... érk. 3:08

Kortyicza, (vasuti állomás Rózsabegy).

Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 7:35 3:45 5:30 11:10
Rózsabegy ..... érk. 3:27 4:12 12:12 10:30 4:17

Ruppány ny. p. u. .... ind. 7:30 7:35 9:30
Rózsabegy ..... érk. 3:24 4:17 12:12 10:30

Lipk, (vasuti állomás Lipk).

Uj-Dombóvár—Dugo selo—Banovárjány át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:15 8:30
Lipk ..... érk. 6:14 6:14 2:07

Lódb, (vasuti állomás Lódbot—Lódbotfürdő).

Kassa—Aboson át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:10 8:30 10:40
Lódbot—Lódbotfürdő ..... érk. 6:52 8:58 10:58

Lucsina, (vasuti állomás Lucsina-fürdő).

a) Kassa át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:10 7:30 8:30 10:40
Lucsina-fürdő ..... érk. 4:30 8:30 9:35

b) Rutkán át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 7:30 3:30 11:10
Lucsina-fürdő ..... érk. 4:58 6:52 12:27 4:30 9:02

c) Zsolnáon át: Budapest ny. p. u. .... ind. 7:30 7:30 9:05
Lucsina-fürdő ..... érk. 4:58 6:52 12:28

Lucsk, (vasuti állomás Liptó-Tepla).

a) Rutkán át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 7:30 11:30 11:30
Liptó-Tepla ..... érk. 3:17 4:58 10:30 3:17 4:18

b) Zsolnáon át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 7:30 9:30 9:30
Liptó-Tepla ..... érk. 3:18 4:58 10:27 3:18 4:18

Málnás, (vasuti állomás Málnás-fürdő).

a) Kolozsvár—Brassó—Sepsi-Szt.-Györgyön át: Budapest k. p. u. .... ind. 8:30 9:15
Málnás-fürdő ..... érk. 12:48 6:42

b) Arad—Brassó—Sepsi-Szt.-Györgyön át: Budapest k. p. u. .... ind. 8:10 2:15
Málnás-fürdő ..... érk. 3:17 4:58 8:04 8:30

Marilivány, (vasuti állomás Oravica).

Temesváry-Józsefváros—Jassóváron át: Budapest ny. p. u. .... ind. 8:30 2:30 7:00 10:10
Oravica ..... érk. 7:24 12:25 12:30 10:41 11:00 10:41

Parád, (vasuti állomás Parád).

a) Kál-Kápolnáon át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 2:35
Parád ..... érk. 12:48 8:35

b) Kis-Terenén át: Budapest k. p. u. .... ind. 9:25 10:10
Parád ..... érk. 2:28 8:30

Pável-sósfürdő, (vasuti állomás Mára-maros-Sziget).

a) Miskolcra—Bálys—Királyháza át: Budapest k. p. u. .... ind. 8:50 8:55
Mára-maros-Sziget ..... érk. 10:01 4:58

b) Püspök-Ladányon át: Budapest k. p. u. .... ind. 6:50 9:15 7:15
Mára-maros-Sziget ..... érk. 4:30 10:00 9:00

Pöstyén, (vasuti állomás Pöstyén).

Galántán át: Budapest ny. p. u. .... ind. 9:00 7:30 8:30
Pöstyén ..... érk. 4:30 4:31 4:25 4:25

Rajecz, (vasuti állomás Rajecz-fürdő).

a) Rutkán—Zsolnáon át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 9:35 5:30 11:10
Rajecz-fürdő ..... érk. 4:06 10:12 9:09 4:06

Galánta—Zsolnáon át: Budapest ny. p. u. .... ind. 7:30 9:35 9:05
Rajecz-fürdő ..... érk. 4:06 10:12 9:09

Ránk-Herény, (vasuti állomás Kassa).

Miskolcra át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:10 7:30 2:35 8:00 10:40
Kassa ..... érk. 3:01 3:30 8:58 5:56 4:28

Rozsnyó (vasuti állomás Rozsnyó).

a) Miskolc—Bárvéren át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:10 8:30 2:38 8:55 10:40
Rozsnyó ..... érk. 3:01 7:31 1:41 7:44 7:44

b) Fülék—Bárvéren át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:10 9:35 3:45
Rozsnyó ..... érk. 3:01 7:31 1:41 7:44 7:44

Stúz, (vasuti állomás Metemzár, vagy Szomolnokhuta).

a) Kassa—Szepsin át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 2:35 8:00 10:40
Metemzár ..... érk. 4:25 11:22 10:10 10:40

b) Kassa—Munkácsra át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 8:00
Szomolnokhuta ..... érk. 8:30 11:25 8:25

Stubnya-fürdő, (vasuti állomás Stubnya-fürdő).

Hatvan—Zólyomon át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 9:35 3:45 5:30 11:10
Stubnya-fürdő ..... érk. 4:30 7:14 10:01 5:37 11:12

Sikléd, (vasuti állomás Gelelnék-Sikléd).

a) Garam-Bereznén át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 9:35 5:30
Gelelnék-Sikléd ..... érk. 1:34 6:58 11:40

b) Párkány-Nánán át: Budapest ny. p. u. .... ind. 6:15 7:30 2:15
Gelelnék-Sikléd ..... érk. 2:24 2:24 10:12

Szilács, (vasuti állomás Szilács).

Zólyomon át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 9:35 3:45 5:30 11:11
Szilács ..... érk. 12:28 5:37 6:57 4:00 10:40

Szobrácz, (vasuti állomás Nagy-mály vagy Ungvár).

a) Miskolc—S-A-Ujheleyn át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:10 2:38 8:05
Nagy-Mály ..... érk. 3:28 10:11 9:28

b) Miskolc—Csapán át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:10 8:30 2:38 9:05 10:40
Ungvár ..... érk. 3:27 10:52 11:33 11:33

Szolyva-Hársfalu, (vasuti állomás Szolyva-Hársfalu).

Miskolc—Munkácsra át: Budapest k. p. u. .... ind. 2:35 2:35
Szolyva-Hársfalu ..... érk. 12:12 1:10

Tarcsa-fürdő, (vasuti állomás Felső-Éder).

Győr—Szombathelyre át: Budapest k. p. u. .... ind. 6:00 8:00 14 9:05
Felső-Éder ..... érk. 5:46 10:45 9:28 8:40

Uj-Tátra-fürdő, (vasuti állomás Poprád-Pelkén).

a) Kassa át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:10 7:30 2:35 8:00 10:40
Poprád-Pelkén ..... érk. 3:14 9:01 9:21 9:21 7:30

b) Rutkán át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 7:30 5:30 11:10 11:10
Poprád-Pelkén ..... érk. 5:12 12:44 5:15 7:21

c) Zsolnáon át: Budapest ny. p. u. .... ind. 7:30 7:30 9:05
Poprád-Pelkén ..... érk. 5:15 7:02 12:45

Tátra-Lomnicz, (vasuti állomás Tátra-Lomnicz).

A poprád-feleki—tátra-lomniczi vonal csak június 15-6-ól szeptember 17-éig bezárólag van nyitva.

a) Kassa—Poprád-Pelkén át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:10 7:30 8:00 10:40
Tátra-Lomnicz ..... érk. 6:08 8:41 10:35 7:45

b) Rutkán—Poprád-Pelkén át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:10 7:30 5:30 11:10
Tátra-Lomnicz ..... érk. 6:05 10:30 9:05

c) Zsolna—Poprád-Pelkén át: Budapest ny. p. u. .... ind. 7:30 7:30 9:05
Tátra-Lomnicz ..... érk. 6:08 8:41 10:35

Tepliz, (vasuti állomás Tepla-Trencsén-Tepliz).

Galántán át: Budapest ny. p. u. .... ind. 9:00 7:30 9:05
Tepliz-Trencsén-Tepliz ..... érk. 9:21 12:23 6:05 9:05

Therzó-Fürdő, (vasuti állomás Góliczbánya).

Kassa—Margittán át: Budapest k. p. u. .... ind. 7:30 8:00 10:40
Góliczbánya ..... érk. 6:15 9:15 9:05

Tusnád, (vasuti állomás Tusnád-fürdő).

a) Kolozsvár—Brassó—Sepsi-Szt.-Györgyön át: Budapest k. p. u. .... ind. 8:30 9:15 10:00
Tusnád-fürdő ..... érk. 10:41 6:01

b) Arad—Brassó—Sepsi-Szt.-Györgyön át: Budapest k. p. u. .... ind. 2:15
Tusnád-fürdő ..... érk. 6:52

Vihnye, (vasuti állomás Szénásfalun—Vihnye).

a) Garam-Berezsnán át:

Budapest k. p. u. .... ind. 730 985 530

Szénásfalu—Vihnye ..... érk. 197 710 + 250

b) Párkány-Nánán át:

Budapest ny. p. u. .... ind. 615 790 215

Szénásfalu—Vihnye ..... érk. 217 + 217 + 1027

Vizakna sófűrészi (vasuti állomás Vizakna-fürdő).

a) Kolozsvár—Kis-Kapuson át:

Budapest k. p. u. .... ind. 880 915

Vizakna-fürdő ..... érk. 389 1281

b) Arád—Tóvis—Kis-Kapuson át:

Budapest k. p. u. .... ind. 215 1090

Vizakna-fürdő ..... érk. 348 861

Zajdon. (vasuti állomás Brassó).

a) Kolozsvár át:

Budapest k. p. u. .... ind. 880 545 915

Brassó ..... érk. 1089 290

b) Arádon át:

Budapest k. p. u. .... ind. 810 215 1088

Brassó ..... érk. 800 517 1065

Ezen fűrészhelyek vasuti állomásaira Budapestről személyenként a következő menetjegy fizetendő és pedig:

Budapest keleti pályaudvarról

Bárca, Brassó, Eperjes, Medgyes, Tées, Szatmár-Németi, Máramaros-Sziget, Kassai, Nagy-Bocskó, Pódrét, Maros-Vásártely, Villány, Szolva-Hársfalva, Liptó-Tepla, Licsivna-fürdő, Poprád-Felka, Zsolna, Róssahely, Slobnya-fürdő, Gáncs, Lubócs—Lubó-fürdő, Rozsnyó, Ungvár, Margittfal és Nagy-Mihály állomásokra gyorsvontat I. oszt. 24 kor., II. oszt. 16 kor., személyvontat I. oszt. 18 kor., II. oszt. 12 kor., III. oszt. 8 korona.

Bárcaán Mezőzentérfő, Margittfal Szomolnok-hútrá 11 menetjegy váltandó.

Paridra Kis-Terenén át gyorsvontat I. oszt. 11 korona 70 fillér, II. oszt. 7 korona 80 fillér; személyvontat I. oszt. 9 korona 60 fillér, II. oszt. 6 korona 40 fillér, III. oszt. 4 korona.

Sáregyháza gyorsvontat I. oszt. 9 kor., II. oszt. 6 kor.; személyvontat I. oszt. 7 kor. 20 fillér, II. oszt. 4 kor. 30 fillér, III. oszt. 3 korona.

Csizre gyorsvontat Füleken át I. oszt. 18 kor., II. oszt. 12 korona; személyvontat I. oszt. 14 korona 40 fillér, II. oszt. 9 kor. 60 fillér, III. oszt. 6 korona.

Csorbátára gyorsvontat I. oszt. 25 korona 50 fillér, II. oszt. 17 kor. 50 fillér; személyvontat I. oszt. 19 kor. 50 fillér, II. oszt. 13 kor. 50 fillér, III. oszt. 8 korona 50 fillér.

Bárfára gyorsvontat I. oszt. 27 korona 60 fillér, II. oszt. 18 kor. 40 fillér; személyvontat I. oszt. 21 korona 60 fillér, II. oszt. 14 korona 40 fillér, III. oszt. 9 kor. 50 fillér.

Szilásra gyorsvontat I. oszt. 31 kor., II. oszt. 14 korona; személyvontat I. oszt. 21 kor., II. oszt. 10 korona 80 fillér; III. oszt. 7 korona.

Felső-Ezre személyvontat I. oszt. 21 kor. 60 fillér, II. oszt. 15 kor., III. oszt. 9 kor. 80 fillér.

Szepes-Béla—Barlangipetre gyorsvontat I. oszt. 25 kor. 80 fillér, II. oszt. 17 korona 20 fillér; személyvontat I. oszt. 19 kor. 30 fillér, II. oszt. 13 kor. 20 fill.; III. oszt. 8 kor. 80 fill.

Szász-Régenre gyorsvontat I. oszt. 29 kor. 40 fillér, II. oszt. 17 kor. 60 fill., személyvontat I. oszt. 20 kor. 40 fill., II. oszt. 13 kor. 60 fill., III. oszt. 9 kor.

Kovászára gyorsvontat I. oszt. 28 kor. 80 fill., II. oszt. 19 kor. 20 fill.; személyvontat I. oszt. 22 kor. 80 fill., II. oszt. 15 kor. 20 fill., III. oszt. 10 kor.

Szilyér-Váraljára személyvontat I. oszt. 21 kor., II. oszt. 14 kor., III. oszt. 9 kor. 20 fill.

Mánas-fürdőre gyorsvontat I. oszt. 27 kor. 60 fill., II. oszt. 18 kor. 40 fill.; személyvontat I. oszt. 21 kor. 40 fill., II. oszt. 14 kor. 20 fill., III. oszt. 9 kor. 40 fill.

Tusnádfürdőre gyorsvontat I. oszt. 28 kor. 80 fill., II. oszt. 19 kor. 30 fill.; személyvontat I. oszt. 22 kor. 80 fill., II. oszt. 15 kor. 30 fill., III. oszt. 10 kor.

Lipkésre gyorsvontat I. oszt. 31 kor. 20 fill., II. oszt. 20 kor. 80 fill.; személyvontat I. oszt. 25 kor. 10 fill., II. oszt. 16 kor. 80 fill., III. oszt. 11 kor.

Gölnzhányára gyorsvontat I. oszt. 24 kor. 40 fill., II. oszt. 16 kor. 40 fill., személyvontat I. oszt. 18 kor. 40 fill., II. oszt. 12 kor. 40 fill., III. oszt. 8 kor. 30 fill.

Titra-Lomnicza gyorsvontat I. oszt. 25 kor. 80 fill., II. oszt. 17 kor. 30 fill.; személyvontat I. oszt. 19 kor. 80 fill., II. oszt. 14 kor. 40 fill., III. oszt. 8 kor. 80 fillér.

Budapest nyugati pályaudvarról

Temesvár-Józsefváros, Herkules-fürdő, Ozarica, Tepla-Trencsén-Teplic és Zsolna állomásokra gyorsvontat I. oszt. 24 kor., II. oszt. 16 kor., személyvontat I. oszt. I. oszt. 18 kor., II. oszt. 12 kor., III. oszt. 8 kor.

Pástyára gyorsvontat I. oszt. 21 kor., II. oszt. 14 kor.; személyvontat I. oszt. 16 kor. 20 fill., II. oszt. 10 kor. 80 fill., III. oszt. 7 kor.

Geltek-Székene és Szénásfalú Vihnye állomásokra gyorsvontat I. oszt. 14 kor. 40 fill., II. oszt. 9 kor. 80 fill.; személyvontat I. oszt. 13 kor. 20 fill., II. oszt. 8 kor. 80 fill., III. oszt. 5 kor. 60 fill.

Buzsára gyorsvontat I. oszt. 26 kor. 40 fill., II. oszt. 17 kor. 20 fill.; személyvontat I. oszt. 20 kor. 40 fill., II. oszt. 13 kor. 60 fill., III. oszt. 9 korona.

Budapest, 1900. május hó.

Az igazgatóság.

(Utánnyom nem díjaztuk.)

Koseladás.

A Cíttolibi eredeti Hampshire törzsjuhászatban, posta Cíttolibi, vasuti állomás Laun (Csehország) a

koseladás

megkezdődött.

Fürstl. Schwarzenberg'sche Herrschaft
Direction Cíttolibi

posta Cíttolibi, vasuti állomás Laun.

891

Ló-eladás.

Gróf Berchtold Lipótné, szül. gróf Károlyi Ferdinándá 6 Méltóságra árpádalmi angol félvér méneseiből származott

2 db 4 éves kanca, apja: „Betyár”	ang. telivér
2 „ „ herét, apja: „Betyár”	„ „
1 „ „ kanca, apja: „Millerjung”	„ „
4 „ „ herét, apja: „Prinz Frederick”	„ „
1 „ „ herét, apja: „Fenyegerek”	„ „

Összesen: 11 db 4 éves csikó eladó.

Szíves megkeresések

az uradalmi tisztartóshoz

Árpádhalom, u. p. Óroszháza intézendők.

951

RENDSZERES

MALOM-berendezések

és egyes MALOMGÉPEK,

termény-tí szitító - művek
gabonarakart, ik (silos) részére.

GRAEPEL HUGÓ

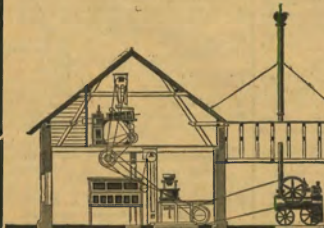
gép- és rostalemezgyár, maloméptérszet

Marshall, Sons & Co. Lmtd

angolországi gépgyár vezérigénynöke

7628

BUDAPESTEN, V. ker., Külső váci-ut 46. szám.

Első magyar

gyapjúmosó és bizományi részvénytársaság

Budapest, V., Kárpát-utca 9. sz.

Harminczketedik üzemével! A gyapjúnyírás közösetével a t. ez. Harminczketedik üzemével gyapjútermelők és gyapjúkereskedők figyelmét

gyapjúmosó gyárunkra

irányítjuk és annak igénybevételét mint a hazai gyapjú legelőnyösebb értékesítési módját ajánljuk.

— Az 1899. évi gyapjúforgalmi érték 4.000.000 koronára rugott. —

KIVITEL: Osztrák, Német, Francia-, Orosz, Olasz, sít. országba.

— Csomagolászakokat használati díj nélkül kölcsönkép küldünk. —

A mosott gyapjú után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

Nyers-gyapjn bizományi-osztályunk

elvállítja mindennemű zairs (szennyes) és usztatott (hátonmosott) gyapjú nyers állapotban való bizományi eladását, a legmérsékeltbb feltételek mellett. A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapjú legjobb értékesítésére képesít bennünket. Kimerítő felvilágosítással kívánatra készséggel szolgálunk.

AZ IGAZGATÓSA G

Városi irodánkban Neugebauer Gy. urnál VII. Dehány-utca 1. sz. felvilágosítások szintén kaphatók.

831

Keleti J. orvosi műszergyáros

Budapest, 2. sz. Főraktár: Koronaherceg-utca 17. sz. Gyár: (Motor-utca) IV., Károly-lakánya.

Állandó nagy raktár mindennemű állatorvosi és gazdasági műszerekből, a legújabb előírás szerint. Olasz és jutányos áruk.

Javítások és működtetések elfogadottnak. Képes árjegyzék ingyen.

A budapesti marhavasártéri vásári-pénztár részvénytárs.: szarvasmarha, borjú, juh, kecske, bányai és sertések bizományi eladásával foglalkozik.

A bizományyába küldött állatokat — kísérő nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő **előleg** nyújt hatóságilag megállapított kamattal mellett.

Vasuti küldemények czimrendők:

Vásárpénztár, Budapest, Fereczváros.

Lével., stbnyén, telefontcim: „VÁSÁRPÉNZTÁR—BUDAPEST.”

35

A „Miskolczi Hitelintézet” áru s terményraktáraiban az ezidei VIII-ik gyapjú-vásár beraktározással egybekötve 1900. évi június hó 13-ik napján tartatik. Részletes felvilágosítással szivesen szolgálg

A „MISKOLCZI HITELINTÉZET” részvénytársaság igazgatósága.

(Ujánnyomás nem díjazatik.)

767

Mindennemű tejgazdasági eszközöt és gépet szállit, tejgazdasági telepeket és tejszővetkezeteket rendez be az

-Separator Részvény-Társaság

ezelőtt **Pfanhauser A.**

Budapest, VII., Erzsébet-körut 45.

!!A mezőgazdák figyelmébe!!

Haideker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára
 Budapesten, VIII., Üllői-ut 48. szám
 jutányos áron szállít:

**sodrony-kerítéseket,
 magtár-ablakrostélyokat,
 szikrafogókat, kavics- és föld-
 rostákat, herefejtő- és tok-
 lászó és acélszöveteket gömbölyű
 és négyzetes aczélsodronybi,
 választöbhengereket**

(Sortireylinder) cséplőgépeket, valamint régi
 hengereknek új sodrony-köpenyvel való
 ellátását,

**takarmány- és trágyakosa-
 rakat, ökörszájkosarakat,**
 rostákba való szítabetéteket stb. stb.

Pontos és gyors kiszolgálás!

Árjegyzékek ingyen és bérmentve!!

KÁDÁR GYULA szab. gyorslöhere-magfejtő-gépgyára Nagyváradon.

T. ex. Van szerencsém a nagyérdemű gazdák közönség és géplajdalmonok
 részére figyelmű felhívni a szabalmazott gyors löhere- és lucerna-
 mag cséplő és gubózó gépre, mely nemszak magas munkátessze-
 gésével fogva tudja az eddig létező összes ilyenmű gépeket, hanem
 eddig mind fogva is, hogy vele a cséplés és gubózás egyszerre végezhető, de
 egyelő a gubózást is kitűnő sikerrel végzi.

Ezen szabalmazott löhere- és lucerna-mag cséplő dob, mely minden
 cséplőgéphez alkalmazható, két részből van készítve, illetve a rázserelt csak-
 varok segítségével két különböző hengerpalástot lehet képezni és pedig az eddig
 nyílással levő hengerpalástnak nagyobb átmeretű szűkös, mert itt mind gubót
 vesz be. Míg a kitűnő nyílással levő hengerpalást szűkőbb átmerőjű paralella
 állítható, mi a kifogás fölönnyerje.

Talánmágnak nemszak meglepő munkátesszegető szavatolok, hanem azért is,
 hogy bármely eddig létező heremag-fejtő ellenében kétszerannyi magot
 fejt majdnem félannyi erővel. Hogy ezen talánmágnom mely előnyöit működik a
 gazdákat terén, az számos elismerő levelekből, melyeket a nagy-
 érdemű gazdák közönségtől kaptam, világosan kitűnik.

Megrendelésnél szükséges a dob hossza és körmérete, ugyszintén a nagy
 Ökörkosta hossza. Ára teljes árszámla szerűre 160 korona.
 Teljes tisztelettel

Kádár Gyula szab. gyorslöhere-magfejtő-gépgyára Nagyváradon.

ELISMERŐ LEVELEK:

T. Kádár Gyula géplakatos mester
 Nagyváradon.
 A kitűnő utjonnan szabalmazott új gyors löhere-magfejtőjét, a mai napon
 használhatba vettem minden átaláték
 nélkül, a cséplőgépe használatán, úgy,
 hogy a cséplést és gubózást egyszerre
 teljesíti, ugyanarra jól sikerült, hogy
 a heremagot egynemű szűkös kap-
 zam, ezt óhajtom Önnek tudomására
 adni.

Tisztelettel
 Sorb. lőbiz. igazgatói. Jancsó Lajos kápl. urad. gazdatiszt.
 Feleküvői birtoknokok és gazda-
 ságok elismerő levelei, melyek mind a szabalmazott löhere-magfejtő épem
 használhatósága mellett bizonyítanak. A többek között felemlítem és kívánatra
 megközlöm: Szunyogh Szabolcs nagybirtokos Barát, Schwartz Gyula nagy-
 birtokos Gyapoly Pászta Ácsa gazdaság gr. Geokonas Endre uradalmi Hossz-
 Párti, Uradalom Ö-Siska, Uradalom Margitta, Uradalom Székelyhidi, Farkas
 Ferencz Cséhelke, Szacsay Ákos királyi, Lichtenstein Menyhért Balma-
 z-Újváros, Csahand Béla Nagyvárad, stb.

Egyesült Budapest fővárosi takarékpénztár

Elnöki tanács: V. kar, Borovitsky 4. Igazgatói tanács: VII. kar, Kerpessy 8.
 Terézvárosi tanács: V. kar, Andrássy 2. Belső tanács: II. kar, Fiume 2. szám. (V. körzet polgái.)

Befizetett alaptőke:
 9.000.000 kor., névre szóló 15,000 db 600 kor. névért. részvényre felosztva.

Tartaléktőkék:

Rendes tartalékalap	11,077,586.36	korona.
Külön	1,015,589.06	"
Rendkívül	400,000.—	"
Összesen:	12,493,175.42	korona.

Közlökökkel az utoljára vezetett fővárosi ingatlanokra és vidéki földbirtokokra
 közértesítés az eljegyzésben a hivatkozott 50 számban.
 A jelzálogkölcsönök iránti kérvények, melyeknek mindegyike a takarékpénztárnál
 díjmentesen átvétetik — következő okiratok mellékelendők:

- Földbirtokosknál:**
- a) a legújabb felvett kölcsönhöz teljes kölcsönösségi irattal;
  - b) a hitelesítési kasszaírtó birtok;
  - c) az előzőleg vagy addóvalattal bizonyított a fizetési irattal;
  - d) esetleg az irattalosságon költésgek kimutatása;
  - e) az eljegyzésre vonatkozó hitelesítési közzététel;
  - f) az a. n. azonnali bizonyítvány, vagyis közzététel bizonyítvány az irattal, hogy a ka-
 sztaírtó irattalosságon felvett birtok mely jelzálognyújtásra van felvéve.
- Különben, hogy esetleg nagyobb kölcsönök, adás-vétel vagy bérbeadások esetében
 kölcsönök megadására, kölcsönök megadására két két lírával kikötésű és a kölcsönök
 megadásánál előzőleg benőtt feltételek kikötése mellett adhatók. A kölcsönök a takaré-
 pénztár és a kölcsönök közli megújítására tárgy képezi.
 A takarékpénztárak 4 és 10 szálalatos jelzálognyújtásban adott kölcsönök után a lakás-
 teltekbe és kamat felvétel és ezen is érvelet 20 és 30 számban feltűnnek fel új előlege ese-
 teltekbe a jelzálognyújtások megállapított áron vétetnek vissza.
 Az intézői utólagokba a tízéves napi árfolyamon a takarékpénztár mind a
 négy osztályának pénztáráról kaphatók.

Birtokeladás.

Erdély legzebb és legtermékenyebb vidékén, Kolozsvártól csak
 5/1 órányira az Aranyos völgyében, Aranyos-Gyéres község határában fekvő
 és a szomszéd községekből elhhez támasztott összesen 1485 katasztrális
 holdat név birtok, melyből 1130 hold szántó, 72 hold kert, 359 hold rét,
 20 hold szőlőnyelv, 50 hold legelő, 15 hold erdő és 32 hold földműlő alá nem
 eső területből, — a boldogsághoz terjedelmű és szép park körépete két külön-
 áll, teljes kényelmi szép úr lakóházzal és a szőlőszőlő egyéb melléképületek-
 kel, gyümölcs és veteményes kerttel, — továbbá a tagban tisztitak, csőd-
 házzal, istállók és egyéb gazdasági épületekkel: — szabad kőből épült, —
 Hehven vasut és sűrűnyálomlás. — A birtokot ötvenezre forint törlesztésű
 kölcsön telken.
 Az eladási árszám meglehetősen

Szacsay Dénes

Kolozsvárt kál Gyűvőd van meghívva.

Eladó állatok.

Gróf Zichy János ur nagy-lángi uradalmában tenyészt-
 irány változtatás következtében eladásra kerül
42 drb magyar tehén és 36 drb üsző,
 a következő évjáratokból:

1 db öreg tehén		
2	892-bell tehén	13 „ 897 „ üsző
7	893	7 „ 898 „ „
9	894	16 „ 899 „ „
6	895	„ „ „ „
17	896	„ „ „ „

Eladó továbbá véssen átment
 12 db öreg (fecskehasu) mangalicza kan
 40 „ „ „ „ „ „ kanse
 25 „ sülöd „ „ „ „ „
 20 „ „ „ „ „ „ „ „
 Megkeresések

központi felügyelői hivatalhoz
 Nagy-Láng, Fejérm. intézendők. 942

PAUCKSCH, BUDAPEST, József-kör ut 25.

H. PAUCKSCH részvénytársaság
Réktelepe.

Törzsgyárunk LANDSBERG a/W.

gépgyár, vasúttöze, gőzkazán-gyár és rézműves-műhely

53 éves fennállása óta

vint legkiválóbb különlegességét

'egjobban jövedel-
mező

rendezett be a

legújabb rendszer szerint.

50 óra óta körülbelül 1800 telepet áll-
totunk fel.

Szállítjuk továbbá a szükséges berendezéseket szeszsznómítók,
keményítőgyárak, tejgazdaságok számára, átvesszők régi szesz-
gyárak teljes átalakítását és egyes szeszgyári gépet vagy készüléket is leg-
jutányosabban szállítunk.

Megkereséseket Paucksch, Budapest, József-körut 25. címre kérjük.
(Gyártalep: Kőbánya.)

ALAKULT 1856.

KÜHNE E.

a nyári időnyre ajánlja elismert
szerkezetű, és kivitelű eredeti amerikai

„Osborne“-féle

fűkaszaló gépeit
szénaforgatóit

marokrakó

és kéveköti

aratógépeit,

melyek hazai földön is ismételve legelső
dijakkal kitüntetettek.

Saját készítményű szénagerőlyék
legjobb körítésből. Egy és többsoros
kapálógépek (Columbia cultivátor
66 korona).

Járgányos és motoros csapálógépek rosták, konykolyonok.
Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

gazdasági gépgyára
MOSONBAN.

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körut 57a.

Miert vannak még emberek,
l a kik a Kathreiner-féle
Kneipp malata kávét még nem
használik, noha ez egy izletes
és egészséges kávéval?
Mert nem tudja még mindenki,
hogy mily nagy előnyökkel bír
a Kathreiner kávé, a mely a
kávébogyó egy kivonata által a
bakkávé ízet és zamatját nyeri.
Ő máskül felülmúlhatatlan mó-
don magában egyesíti a honi
malata-készítmény értékes egész-
ségi tulajdonságait a bakkávé
kivétel izletével. A Kathreiner
Kneipp malata kávé nagyobb-
részt mint pótkávé szolgál a
bakkávéhoz, azonban tisztán el-
vezve is kitűnően ízlik. Min-
denitú kapható, de nyitván soha
sem lesz káros, a csakis az
ismert eredeti csomagokban va-
lódi, a melyek Kneipp páter
arczképe van rajta és a nevet:
-Kathreiner-.

The Johnston Harvester Co.

amerikai aratógépgyár BATAVIA N.-Y. Amerika.

Ajánlja az egész világon legjobb hírnévnek örvendő utólréhetetlen

fűkaszalóit,

marokrakó aratógépeit,

kéveköti aratógépelt és

egész aczél gyűjtőit

a legtökéletesebb kivitelben, olcsó árban teljes szavatosság mellett.

Ábrás árjegyzékkel és felvilágosítással ingyen és bérmentve szolgál

Bächer Rudolf

és

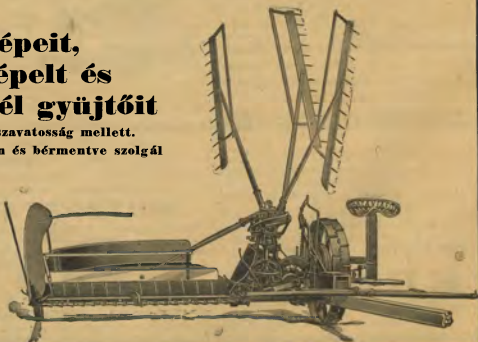
Melichar Ferencz

gépgyárosok, min i

magyarországi vezérképviselöink

BUDAPEST,

VI., Nagymező-utca 68. szám.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőkétebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** vasútiállomás szomszé.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

Bérbeadó

Lóvy Bernát örökösai 900 holdas új-péteri birtoka,
mely Budapesttől 15 kilométernyire van.

Bővebb felvilágosítást ad

Lóvy Jenő

Felső-Alap.

885

A Szegedi kenderfonógyár részv.-társ. Szegeden

ajánl arató gépekhez való elismert kitűnő minőségű

manila kévekötofonalat,

valamint egy külön eljárással a ezélnak époly jól megfelelően előállított, több nagy uradalomban kipróbált, **20%/-al olcsóbb**

kévekötofonalat magyar kenderből

minden aratógép szerkesztnek megfelelő gombolyagban.

Ugyanotti gazdasági kötéllárak és valódi kender-zsákok jutányos árban kaphatók.

822

A világhírt és hazánkban nagy elterjedtségnek örvendő amerikai

**„Deering“-féle fűkaszálogépeket,
marokrakó aratógépeket és
kéveköto aratógépeket,
szénagyűjtőgépeket**

valamint szénaművelői
és aszóból készült

(őgéprelyéket) van szerencsém a t. gazdaközönségnek akként ajánlani, hogy hogy minden alkalom szállított ilyen gépek használatosságáért és jó munkájáért, nemkülönben anyagának jószágáért elváltalom a felelősséget.

Szükséglet esetén kérem a megrendéseket ezen gépekre nekem már most feladni, mivel azokat korlátolt számban hozatom Amerikából, megtörténhetne, hogy késői rendeléseket legújabb ajánlatomra már nem lenne képes fogafatosítani.

PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője

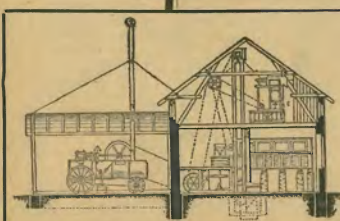
BUDAPEST, V., Váci-körút 52. szám.

— Arjegyekkel és előrendi bizonyítványokkal kívántra készséggel szolgálók. —

**Szegedi
Zsákok.**

Gabonaszákokat
nyers és vízmentesen feltett
ponyvákat,
KÖTÉLNEMŰEKET,
az elismert legjobb minőségben szállít a
Magyar Vitorlavászon- és
Kendergyár

Salsmann és Társa.
Központi megrendelő iroda:
Budapest,
V., Nádor-utóza
20. sz.

MALON-

berendezéseket teljesen, úgy egyes malomgépeket, valamint

gépöntvényeket

gazdasági gépműhelyek részére gyárt és szállít:

Wörner J. és Társa

malomépítő
gépgyára és
vasöntődéje

Budapesten, Külső váczi-ut 54—56. sz.